

309212

ప్రతి దినము ప్రకటించబడును

VOL. 3.
సంపుటము. 3

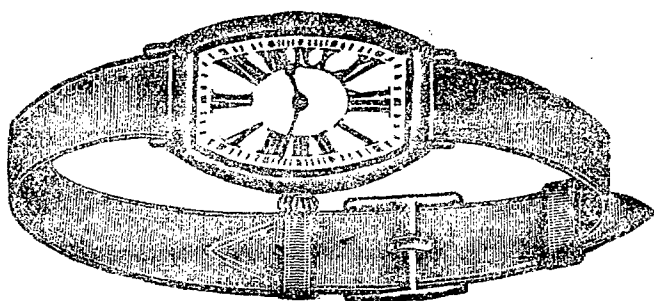
జనవరి 1918 నం. ఆగస్టు నెల 17 వ తేది శనివారము
కాళియమ్మ కృష్ణామఠం వద్ద శ్రావణమాస శుద్ధ దశమి గం.

No 118

సంచిక గం

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను!

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే!

(1049)

గడియారములు పెక్కు రకములు మార్పిడి గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టియు సరియైన కాలమును చూపునట్టియు గడియారములను సప్లయ చేయుగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమున కుపయోగించు గడియారములు కలవు.

అందరి వద్దను దొరకగలవు.

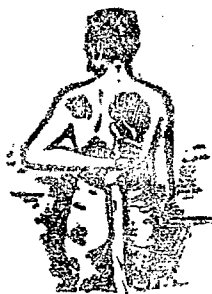
విజయవాడ: జి. ఇ. సంపత్తు శెట్టి అండుకో, ఎన్. ప్లస్, మదరాసు.

తామర తైలము:— తామర, తీట, గజికి మంచిది.

నల్లి 1-కి 0-6-0. పోపుల్సులు ప్రత్యేకము.

రాజరాజి గుర్తుల తామర తైలము పూరినాక ములగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక యేండ్లనుండి యిన్ని తామర నాలుగైదు పావులు కాచిన నోడనే పోయిననని చేలమంది మాట ప్రాచీనమున్నది. కాన తామర తీట ఏనుగు గజ్జ మొదలగునవి గలవారందరు ఈతైలమును ఒకపాటి వాడి చూడ గోరెదము. రాచిన మంటయిందడు. చర్మమునలు పెక్కుడు, పుండుపడదు.

అమృతాంజనము ది. 109 ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి - లేక 6 తంబు శెట్టినిధి, మదరాసు.

The Glory of Man is his

STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparameic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. (priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the west and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested to

free descriptive literature regarding this marvelous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the

Eractruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

Big Type Edition. Mysteries of Paris.

By Engenesne. (In 2 Volumes Re. 1.)
G. W. M. Reynold's Big Type Edn.

	RS. A.		RS. A.
Mary Price 8 vol	5 0	Mary Stuart 2 vol	1 4
Brorze Statue 4 "	2 0	May Middle 2 "	1 8
Soldier's Wife? "	1 4	Seamstress 2 "	1 0
Pope Joan in 3 "	1 12	Agnes in 9 "	6 0
Faust, A Romance, of 2 Vols.			1 8
Robert Macaire in 2 Vols.			1 0
Loves of the Harem in 4 Vols.			3 0
Secret Memoirs of a Clergyman's Daughter. In 4 Vols.			3 0
Canonbury House in 3 Vols.			2 4
Mysteries of the Court of London. In 17 Vols.			12 0
Myatetrix of London. In 13 Vols.			7 0
Empress Eugenie's Boudoir in 3 Vols.			2 4
Pick Wick Abroad 3 Vols.			2 4

Postage extra in all cases. (536-279)

APPLY TO:—

Superior Watch Co.

Post Box No. 167 (A) Madras.

అమృతాంజనము

నల్లి 1-కి 0-6-0. పోపుల్సులు ప్రత్యేకము.

తలనొప్పిల మూర్చును.

పార్శ్వపుష్పాద్యుల భావదోలును

వాచియ్య పోపుల్సులు

గుణావళిగిని చిరుమిడు.

ప్రతియింటి నుండవలసివడి.

తనయనాళికలచే పొందు బీజమును

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

విజేతములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు

పంచభావచీటి చూచికోనిన మోసము గలదు.

అమృతాంజనము ది. 109 ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి - లేక 6 తంబు శెట్టినిధి, మదరాసు.

What is a Myers Pump.

Read the following and you will know it.

Rev. A. F. A. Nendoeffer, Manager A. E. L. M. Training School, Rajamundry, writes on 24th April 1918:—

"I take great pleasure in referring to your Deep Well Force Pump, which has been placed on a 72 feet deep well in the A. E. L. M. School Compound.

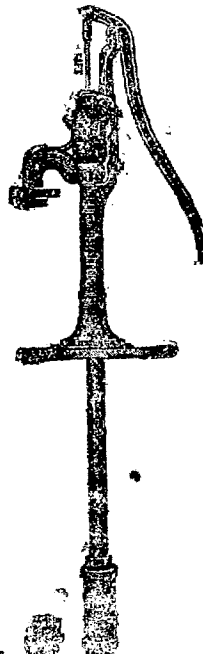
Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value our money.

Fresh Stock Just Arrived.

We also carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements.

Write at once for further particulars stating your requirements.

K. B. JOSHI & Co.,
321, Hornby Road Fort, Bombay.

మద్రాసు యేజిలరీ:—మెహతా పురుసోత్తమ్మల్, శైవాచార్యుర్రోడు, మద్రాసు

కాశీయ సంస్కరణములు.

(1) ఆంధ్రనాయకుల యభిప్రాయములు.

ఆంధ్రనాయకాభిప్రాయ విమర్శనము

ఆంధ్రప్రతిభా సంవాదికము:

ఆయా, చిత్తూరులో పార్థసారథి ఆయన గారాదిగా కల ప్రముఖ లోక ప్రకటనను జూలై 26 వ తేదీన ప్రచురించారు. వారి ప్రకటనలో విమర్శించి, ఇద్దరి నామాలను పీటగాదనియు, కాంగ్రెసు-లీగు ప్రకటనలలో ప్రధానాంశముల నీచుని ప్రకటించి తేలియ సంగీతం పీటగాదనియు నిర్ధారణ చేసి యున్నారు. పీటగాదిన పదములు నిరాకరణపదమునకు ప్రత్యేకముగా, ఈజిల్లాలోని వారసుల కొరకొచ్చి ఆయన భిన్నాభిప్రాయ మిచ్చుటలో నాశ్వర్య మేమియులేదు. వీరు మనకు చిరపరిచులు, ఆంధ్రోద్యమ ప్రతిపక్షులు. వీరిక, భాషాప్రయత్న రాష్ట్రాభివృద్ధిని గూర్చి ఇండియా కౌన్సిల్ గూడ ప్రతిపాదము చేయ వలసి యున్నది. వీరు స్వల్పమాన్యులలో ప్రజాభివృద్ధి సంగీతం పుడని చిత్తూరు ప్రత్యేకమండల సభాగౌరవాధిపతిగా నుండి తమ యభిప్రాయమును తెలియచిరి. ఈయభిప్రాయమును సరకు చేయక ఆజిల్లాసభవారు ఈ ప్రకటనను బండించుచు తీర్మానము గావించిరి.

గౌరవనీయులగు శివరావుగారు తమ యభిప్రాయమును జూలై 30 వ తేదీన ప్రకటించి ప్రచురించారు. రాజప్రతినిధియు, ఇండియా కౌన్సిల్ కు చాలాకాలము క్రమచడి వివరీకాకృతి కల నివేదికను సృజించిరి శివరావుగారు చెప్పినమాటను గమనింపవలసి యున్నది. మాంటూగ్యూగారు కాంగ్రెసు-లీగు స్క్రీమునుగూర్చి చేసిన విమర్శనము వెల్లగు శివరావుగారు విమర్శించి, ప్రత్యుత్తరములు సహేతుకముగా చెప్పి, కాంగ్రెసు-లీగు స్క్రీమును సమర్థించి మాంటూగ్యూగా రేపరచిన పరితలును తృటికరించిరి. మాంటూగ్యూ ప్రకటనలోని కొన్ని మార్పు లామోదించుచు, అందులో నేర్పాటుగాబడిన ద్వితీయాంశముల రాష్ట్రప్రభుత్వము ప్రపంచమునందు అవ్యవహారము, హాస్యాస్పదమనియు, వాక్రచ్చిరి. మరియు కొన్ని కొన్ని సలహాలవలన అధికారవ్యవస్థ నిరంకుశాధికారము వృద్ధిచెందిన దని గుఱువుచేసిరి. దీర్ఘ ఆచార్యము ప్రాసినను, నేర్పాటు మాంటూగ్యూ ప్రకటనను బండించుచు, అందులో బహుముఖములు 20-8-17 తేదీన ఇండియా కౌన్సిల్ గారి ప్రకటనలో నూచించిన ఆదర్శములేవియు కార్యరూపమును దాల్చులేదనియు పూర్తిగా మార్చిగొని దీని నామోదించుట సాధ్యముగాదనియు, కాంగ్రెసు-లీగు స్క్రీమునకు తాము విముఖులు కాలేమనియు, దాని నే బలపరచెదమనియు వ్యభాషిప్రాయమును ప్రచురించిరి. వీరిట్టి తీర్మానమునకు వచ్చుట సంతోషదాయకము.

న్యాయపతి నువ్వురావు ప్రభుత్వము: ఇంతదనుకను ప్రత్యేకముగా తమ యభిప్రాయములు తెలిపిన ఆంధ్రనాయకుల పేర్కొనియుంటిమి. ఆంధ్రదేశములో మితవాదులు వెక్కిరించు లేరు. మితవాదనాయకులు దైర్యముచేసి ప్రత్యేక ప్రకటనను గావించినందునకు సంతసింపవలెను. అతన మితవాదులు కొందఱు జూలయి 27 వ తేదీన ఒక ప్రకటన గావించిరి. 20-8-17 వ తేదీన కల ఇండియా కౌన్సిల్ గారి ప్రకటనలో జెప్పబడిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వముయొక్క స్థాపనమునకు ప్రజాభివృద్ధి పునాదిగానుండిన ప్రభుత్వసాహసమని తాము సమ్మతమును, కాన దీనిని నిరాకరించుటకంటె, కొన్ని మార్పులు చేయించుట జ్ఞానమార్గమనియు, అతన నాయకులు ప్రచురించిరి. వారు కోరిన మార్పులను నూచించిరి. ఈ ప్రకటనను బాంబాయి బెంగాలు, మితవాదుల ప్రకటన కన్నకు, చింతామణిగారి ప్రకటనకన్నకు మేలుగా నున్నది. ఈ యతన ప్రకటనలో ఏమగును తెలుగువారి పేర్లు పొడగట్టుచున్నవి. అందులో 4 గురు బ్రాహ్మణతలు; 3 గురు బ్రాహ్మణులు: వీరిలో మొక్కరు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి శిష్యులు. ఈ యేడుగురులో ఆంధ్రనాయకులని ప్రసిద్ధిగన్న వారెవరు లేరు. కాని 29 వ జూలయి ప్రకటనలో ప్రకటన నామోదించువారని కొందరి పేర్లు ప్రకటించబడియున్నవి. అదివరకు తమ యభిప్రాయముల స్వతంత్రించి తెలుపనట్టి న్యాయపతి నువ్వురావు గారు, పోలవరం జమిందారుగారు, రావుబహద్దూరు పి. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యంగారు, ఎన్. వి. నరసింహారావుగారు, తెనాలిచెమిటిగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు కలరు. అఖిలమ పీఠంకి శరణ్యము దొరికినది. వీరితో బాటు లోగడ యభిప్రాయములు తెలిపిన రామచంద్రరావు, అమంచర

కృష్ణారావు, కడపమండి నరసింహారావులు గార్లు గూడ ఈ ప్రకటనకు తమ సంతకములు వెల్లగుచు ఉన్నట్టివి తెలిసి మొదటి వార్తయను శ్రేయశ్రీ నాశ్వర్య మేమి? నరసింహారావుగారు విమర్శించుట, వీరిందులో జేరదని యెంచి యుంటిమి. ఈ ప్రకటనలో గోర బడిన మార్పులు స్వల్పములా? సులభముగా చేయదగినవా? తేలికగా ప్రభుత్వము వారామోదించదగినవా? ఈ సవరణలు చేసిన మాంటూగ్యూ ప్రకటనలో మూలములను భంగము కలుగునా? ఈ ప్రశ్నలకు తృప్తికరమైన జవాబు చెప్పవారు తనంతవరకు, నట్టి మార్పులు జరుగునని మన మెంచ గాను, ఇతరుల కట్టి విశ్వాసమును కలిగింపలేము.

ఈ ప్రకటనలో నూచించిన మార్పులు కలుగు నను నాన ఇండియా ప్రజలకు లేదు. నాయకులలో చాలమందికి లేదు. కేంద్రీయ మాంటూగ్యూగా రిచ్చిన యుపన్యాసములో నీ ప్రకటనలో నన్న నూచన లన్నియు చట్టములో జేరునని తమ కాళేదనిరి అనగా చారి ప్రకటనలో కొంత భాగము తగ్గునని యర్థము. మనల పార్లమెంటులో భాషించునై భాగమునే నెట్టిందిరి. అదియునుగాక తన ప్రకటనలో మాంటూగ్యూగా నన్న నూచనముల సంగీతం పుడవారు దానిని విమర్శించు నర్హులు గారని బాహులుగా తెలియబరచిరి. ఈ ప్రకటనలోని ముఖ్యాంశములు వాలుగు. (1) పార్లమెంటు అధికారము తగ్గుతుంటు (2) ఇండియా ప్రభుత్వములో బాధ్యతాయుతపరిపాలనను ప్రతిష్ఠించుట సాధ్యమగుట (3) రాష్ట్రపరిపాలనములో, అనసాంకరము లగు స్వల్పకాలంలో స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట (4) ప్రజాప్రతినిధులు కల కాననసభలైన వీరి యధికార ప్రాబల్యమును తగ్గించుట కొన్ని సంఘముల నిర్మాణము. అతన మితవాదుల ప్రకటననై నుదాహరించిన 2-వ, 3-వ, అంశములలో మార్పులు గోరుచున్నవి. ఇవి పడకు సాధ్యము గాను. మరియు మాంటూగ్యూగారికి జేరియాధికారము వెంపొందించు మార్పులు చేయు నట్లే శ్రమ లేదనుటకు మరియొక కారణముగలదు. తమ ప్రకటన సవరించి యిప్పుడే బిల్లు తయారు చేయుచున్నారు. మరియు తాము నూచించిన కమిటీలను రెంటిని నియమించుట వద్దేకంటి. స్వాతంత్ర్య ప్రజాతంత్రకాల నిర్ణయము నిమిత్తమును, వోట్లొచ్చుచారి యన్తరాల నిర్ధారణనిమిత్తము కమిటీలు నేర్పాటుగావించిరి. ఈ సంగతుల యంతర్భాగము గ్రహించినవారు దీనిలో మార్పులుగలగు నని సమ్మతం పట్టి మరయు ప్రభువుల సభలో కర్ణకాగారి ప్రకటన, బ్రిటిషు దేశములోని కొన్ని సంఘములకు వాటి యభిప్రాయముకొరకై సంపాదించినదనియు, ఆ యభిప్రాయములకై వేచియుంచుచున్న తెల్పియున్నారు. ఆసంగములకు రిఫర్ చేయు నావశ్యకత ఏమి? వారి యభిప్రాయములు భారతీయుల నెల్లు బాధించునా? ఈ సంగతి తెలిసినప్పటినుండియు సరింత నిరాశ కలుగుచున్నది.

ఇండియా రాజకీయసంస్కరణల విషయములో నామకక పనిచేయునది మాంటూగ్యూ. కర్మనుగా బుద్ధివంతు: 1907-1908 సంవత్సరములలో మార్ల సంస్కరణముల సమయములో డికోలు గారీస్తాన ముక్రమించిరి. కర్మనుగాయ విషయ నెట్లెంబరులో తమ విధానమును బయలుపెట్టిరి. సవరణలలో వచ్చిన మాంటూగ్యూగారు దాని నవలంబించిరి. ప్రకటనలో నూచించిన కమిటీల నియమింపునకు కర్మనుగారు సలహా చెప్పిరి. లండన్ లెమ్ము సరే ననెను. మాంటూగ్యూగారు నియమించిరి. కనుక, కర్మను విధానమునకన్న నెక్కుడు సంస్కరణములు వావు. ప్రకటనలో మార్పులు కలుగబోవు. వృద్ధనాయకులే నిరాకరణ వాదులుగా నుంటు లేరు? దానికి కారణములు మూడు: భయము, భ్రాంతి, అవిశ్వాసము: అధికారవర్గమువారి పరిహాసకమైన చాత్రు లగుచు మన్న భయము. శిక్షాస్మృతులవలన భయము: ఇంకా కొన్ని భయములు కలవు. అంగ్లేయు రాజ్యతంత్రజ్ఞులు చేసిన వాస్తవము లన్నియు నెరవేర్చు రన్న భ్రాంతి. ఇండియా ప్రజలయందు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమునకును గల అవిశ్వాసము. ఈ వృద్ధనాయకులు గోరు వానికంటె ప్రభుత్వమువారే గొప్పవరులు నిచ్చెదరు. మార్ల సంస్కరణములకు పూర్వము జరిగిన తిరుదినాపల్లి రాష్ట్రీయసభ తీర్మానములు దీనికి నిదర్శనములు.

ఇక్కాలమున నిరాకరణమువలన ప్రయోజన మేమి యని ఎర్రల నకు ప్రశ్నింపవచ్చు. మాంటూగ్యూగారు

లిక మనకు తృప్తిగొలుప లేదని ప్రపంచమునకు నెల్లడి యుచు యే ఫలము. బ్రిటిషు రాజ్యతంత్రజ్ఞులు తమ వాగాదంబరములకు శక్తిలేకముగా ఇండియా దేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారము లేదన్నారని ప్రపంచము తెలిసికొ గొనుటయే ఫలము. మాంటూగ్యూ ప్రజాభివృద్ధి చట్టమై ఆచులులోకి వచ్చిన అంగులలన కలుగు చిత్తులకు, లాభవ్యములకు ఇండియాను లుత్తరవాదులుగానుండుటయే ఫలము. సకాలములో చుత్తరమువారు తమ విధుల నిర్వహించిరి ముందుతరములవారికి తెలిసి వారికి వై గృహసాహసోత్సాహములు కలుగుటయే ఫలము. ఫలము నిచ్చువాడు, పరమపురుషునంద, గీతావాక్యానుసారముగా ఫలము సజ్జిపింపకయే, ఆంధ్రులు తమ విధిని నిర్వహించి యాప్రజాభివృద్ధి విరాకరింతురు గాక! ఈ విధి నెట్లు నిర్వహించిది అవసరాంధ్రసభ యజువు చేయును గాక! గుంటూరు గొల్లపూడి - సీతారామశాస్త్రి. ఆగస్టు, 15

సాందర్భవల్లి (సచిత్ర మాసపత్రిక.)

ప్రకాశకులు : గాడిచర్ల - రమాబాయి (హరిసర్వోత్తమరాయ సతి.)

ఇందు జ్ఞానబోధకము లగు అన్ని విషయములును వివరింతుము. అందరికి అర్థమగునట్లుగా వ్యాసములు వ్రాయించుచున్నాము. ఇంగ్లీషు భాషలో పిల్లలకు ప్రజాసామాన్యమునకు పనికివచ్చునట్లుగా ప్రకటితమగుచుండు వృత్తికలలో సమానముగా దీనిని చేయదలచినాము. మొదటి సంచిక శ్రావణమాసము కడపటి శుక్రవారమున వెలువడును. చక్కని కాగితము. ముత్యాలవంటి అచ్చు. మనోహర మగు చిత్రపటములు. సులభ శైలి. సుప్రసిద్ధ లేఖకులు.

చందా సంచిక రు. 3-0-0; విడిచిత్ర 0-8-0. విలాసము : మేనేజరు, సాందర్భవల్లి, మద్రాసు.

మదరాసు అండునదరకమరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్ 1287

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటే చేయబడినది.) 1918 సం॥ ఆగస్టు 19 వ తేదీ సోమవారము నుండి ప్రతినాయంత్రము పొన్నేరినుండి పోవు లోకలు రైలుబండ్లు గుమ్మడిపూంకికి కూడ పోవును. రాయపురమునుండి బయలుదేరు బండి గుమ్మడిపూంకి నేమను 19-10 గంటలకు చేరును. తిరుగు గుమ్మడిపూంకి నుండి బండి 19-30 గంటలకు బయలుదేరి రాయపురమునకు 21-10 గంటలకు చేరును.

Table with 2 columns: Train Name and Fare. Rows include: బాలురే విరులు, విజయనగరరాజుల కథలు (0-3-0), చిత్తూరురాజుల కథలు (0-4-0), దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు (0-4-0), గోల్కొండ నవాబుల కథలు (0-2-0).

ఈ చిత్రాలచే మన బాలురు పీరు లగుదురు. 839 మానేజరు, కలాభివర్ధని, రాయవరం, రాయచోడ్రపురం పోస్టు, గోదావరి జిల్లా

స్వదేశ విస్మృతులు

స్వదేశీయముల వికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశమున ఆంధ్రులకొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడినవి. చక్కెరపి పాన 1-కి రు. 0-10-0 చప్పని పిల్లలకు రోగులకు వుపయోగించునవి పాన 0-12-0 అల్లంపి పాన 1-కి 0-12-0 బాదంపి పాన 1-కి 0-14-0 వామ్మపి పాన 1-కి 0-10-0 మొదలి కావలయునని కోరినయెడల విడుదలములు కలిపి 1 పాన చిన్నత్రులు రు. 1-8-0 లకు పి. పి. గా సంపాదకును. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. అరణా తపాలలిస్టను పంపినవారికి కాటలూగు పంపబడును. స్వదేశ సామానుల అంగడి పెం. 25, రంగనాయకులపేట, నెల్లూరు.

చెన్నపురి శాసనసభ

నాల్గవ దిన చర్య

ఫలావారమునైన పిదప 2,45 గంటలకు గవర్నరుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద తిరిగి శాసనసభ సమావేశమయినది.

రాబడిపన్ను.

హిందూజాతి రాబడిపన్ను శాసనముయొక్క 7 వ ఆర్డర్ 4-వ సెక్షన్ క్రింద యియ్యబడిన అధికారములను 1918 సం. జూన్ 4-న తేదీ ఫోర్టు నెంటు బార్డ్ గెజట్టులో స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటితములైన కొన్ని మాత్రముల విషయములలో పన్ను చెల్లించువారు తమపన్నులను చెల్లించుటకై కొంతకాలము కాకముందు నని కొరతపున కల్పించువారు తమ విచారణచేసి రెండు నెలలు వ్యవధి మొదలుపెట్టుగ, అందలి మాత్రములను సవరించు కలయునను నొక తీర్మానము గా. ఎన్. ఆర్. ఎమ్. అన్నామల చెట్టియ్యగారిచే ను ప సా దిం ప బ డి గాడ్డు ప్రజలుగారిచే నామోదించబడి ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకరింపబడినది.

16 వ తీర్మానము

హిందూజాతి రాబడి పన్ను శాసనముయొక్క 7-వ ఆర్డర్ 4-వ సెక్షన్ క్రింద యియ్యబడిన అధికారములను, 1918 సం. జూన్ 4-న తేదీ ఫోర్టు నెంటు బార్డ్ గెజట్టులో స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటితములైన మాత్రములలో, రెండు మాత్రముల క్రింద యియ్యబడిన రెండువత్సరముల వ్యవధియును, ప్రాంతీకావమునందున్న ప్రకారము, పన్ను చెల్లించువారు కొరతపుదుర్ల సంవత్సరములకు పాచ్చిచేయవలయు నని నొక తీర్మానమును గా. అన్నామల చెట్టియ్యగారు రుపపాదించిరి.

గా. ప్రజాసాగర రామోదించిరి.

గా. రాజగోపాలాచార్యుగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున సమాధాన మొసగుచు తద్విషయములను చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి చేయి చేయి వీలులేదని సుదీనిరి.

గవర్నరుగారు యీ తీర్మానమును చెన్నపురి ప్రతినిధిచేరి సామ్రాజ్య శాసనసభలో సుపపాదించుచేసిన బాగుండునని నూచించిరి. ఆ శాసనమునందలి మాత్రములు యిండియా గవర్నరు మెంటువారిచే సర్వరచబడినది గాన తా మేమియు చేయలేనని సుదీనిరి. తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది.

17-వ తీర్మానము.

ప్రభుత్వమువారికి తెలియపరచుచు సుపసంహరింపబడినది.

18-వ తీర్మానము.

1918 సం. జూలై 2-వ తేదీ గవర్నరు మెంటు ఆర్డరు నెంబరు 2505 ను తిరిగి ఆలోచించవలయుననియు, ప్రభుత్వము వారికి గాని, రెవెన్యూ బోర్డువారికి గాని నిర్దేశములను చేయుటకు సలహా కమిటీల కధికార మీయవలయు ననియు, ముందు ఎట్టిచర్యను జరుపుటకు పూర్వము వారి నిష్పితాభిప్రాయములను గమనించి నిర్దేశములను సానికాధికారులు గూడ సలహా కమిటీలలో సభ్యులుగా నుండవలయు ననియు మొక తీర్మానమును గా. కె. రామయ్యగారు రుపపాదించుచు యిట్లు చెప్పిరి. దానధర్మములు మొదలైన విషయములలో సలహాకమిటీలకు ఈ సలహాకమిటీ లేవునుపడినది. కాబట్టి ఈ కమిటీలలో స్థానికాధికారులనుగా డిప్యూటీ తహశీల్దారులు మొదలైనవారు సభ్యులుగా నుండి మిక్కిలి యుపయోగకరముగా నుండినది చెప్పెను.

గా. వి. కె. రామానుజాచార్యులు గారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గా. కార్జ్యూగారు ప్రభుత్వపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

తీర్మానము వోటునకు వేయబడి అంగీకృతము కాతము.

ఇంటర్మీడియేటు తరగతి

“వెసి డెన్సి కళాశాలయందును తదితర గవర్నరు మెంటు కళాశాలలందును ఇంటర్మీడియేటు తరగతి విద్యార్థుల సంఖ్య ముందు సంవత్సరమునందు రెట్టింపుచేయుటకు తగు యోర్పాట్లు గావించవలయునని మొక తీర్మానమును, గా. యానూబహు శేషిగారు రుపపాదించుచు యిట్లు పక్షమొసగిరి. గతవత్సరము హ్యూలు ఫైనలు క్లాసులో 2411 విద్యార్థులు మాత్రము కృతార్థులై డిగ్రీ పొందినది. ఈ కృతార్థులైన విద్యార్థులందఱును తమ యుచ్చుకొన్న కళాశాలలో చేరుట కవకాశము లేకుండ యుండుటకై గాక స్థలములేమిలే కొంతవరకు విద్యార్థులు వివిధ కళాశాలలందు ప్రవేశము దొరకుట కడుదుష్టముగా నున్నది.

గవర్నరు మెంటు కళాశాలలో అధికముగా మార్పులను చచ్చిన విద్యార్థులను మాత్రము చేర్చుకొని మిగిలినవారిని నిరాకరించుటవలన వారు తమ జిల్లాను వదిలి దూరస్థలములకు గూడ వెడలవలసివచ్చుచున్నది. ఇందుమూలమున వారికి వ్యయప్రయాసలు, ఆహారోగ్యము మొదలైనవి సంభవించుచున్నవి. గవర్నరు మెంటు కళాశాల మొదలు కళాశాల గావున వెళ్ళుచుండి విద్యార్థుల లంచములును వుత్తూహలపడుచుండును. గవర్నరు మెంటు కళాశాల వెళ్ళుచుండి మొదలు విద్యార్థులను గూడ తయారుచేయవలయును. ఇంకను ఎక్కువ కళాశాల లకు సరవత్సరికముగ నున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి నూతన కళాశాల నిర్మించుటకు కడు దుష్టభవయినది. నూతన కళాశాల నిర్మించుటకు మునుగా ప్రస్తుత కళాశాలలందలి విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చించిన చాటును.

మిమనీ, ప్రయివేటు, కళాశాలలందలి సంఖ్యకంటె గూడ గవర్నరు మెంటు కళాశాలలందలి విద్యార్థుల సంఖ్య మిక్కిలి ఎక్కువగా నుండుట కడుకోవలయును. బానియరు యింట రివీడ్యేటు క్లాసులో ప్రవృత్తము కళాశాలయందు 248 ను క్రిష్టియను 161, కెన్సీ 108 విద్యార్థులుండగ వెసి డెన్సి కళాశాలలో 98 మంది విద్యార్థులు మాత్రమే యుండుట మిక్కిలి కోరవలసిన అంశము. తదితర గవర్నరు మెంటు కళాశాలల సంఖ్య తలుచున్నను, వెసి డెన్సి కళాశాల సంఖ్య మాత్రము ప్రస్తుత మున్న దానికంటె రెండింత లధికముగ చేయవలయునని యు విశేష వ్యయములేకుండ యీ పని జరుగవలదనియు చెప్పిరి.

గా. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గా. కె. హెచ్. ప్లావగారు ప్రభుత్వము పక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ప్రస్తుత సంఖ్యను రెట్టింపుట చులకనగా దనియు ప్రతివత్సరమును విద్యార్థుల సంఖ్యను హెచ్చించుచునే యున్నారనియు చెప్పిరి. మరియు యీ సంవత్సరము నూతన కళాశాలలను గూడ కొన్నింటిని నిర్మించితిమనియు, ప్రభుత్వము వారు విద్యావ్యాపనము గావించుటకు సర్వవిధముల యత్నించుచున్నారనియు యిక ముందుగూడ పట్టు చేయదలచిననియు చెప్పిరి.

గా. జి. రంగారామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

గా. పి. లెండ్రెగారుగూడ సంఖ్య హెచ్చించవలయునని చెప్పెను ప్లావగారు యుపన్యాసమును విమర్శించిరి. తీర్మానము వోటునకు వేయబడి అంగీకృతము కాతము.

1918 సం. జూలై 18-వ తేదీ 845 నెంబరు గవర్నరు మెంటు ఆర్డరులో నూచించిన ప్రకారము ప్రస్తుతపు నీటి పన్నులను హెచ్చు చేయకూడదని మొక తీర్మానమును గా. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించుచు, ఆ ఆర్డరునివ యుమై గ్రామీణుల కవకాశము తెలియలేదనియు, అది అందరికినీ తెలియకుట కొంతకాలము పట్టననియు, గాన ఆరు నెలలైనను వ్యవధియయ్యవలయుననియు కోరిరి.

గా. ఎ. ఎన్. కృష్ణరావుగారు బలపరచిరి. గా. కార్జ్యూగారు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు కోరికలకు పన్నును హెచ్చించకుండ యుండుటకు వీలులేదనియు, కొంతవ్యవధి కావలసినచో డిశంబరు 20 వ తేదీవరకు యిచ్చెద మనయుచెప్పిరి.

గా. కృష్ణరావుగారి మాటల సంగీకరించిరి.

“చెన్నపురి పట్టణమును అభివృద్ధి చేయుటకును, పారిశుధ్యమును బాగుచేయుటకును, చుట్టుప్రక్కల ఆరోగ్యమైన

గృహముల నిర్మించుటకును హెచ్. వి. లంకాష్టరుగారి రిపోర్టు నాలోచించుటకై కార్యోచేపను వెసి డెంటు, ఇంజనీరు, సెయింట్ యింజనీరులును, హార్బరు ట్రంపుబోర్డు వెసి డెంటును, కాలిబరి కమిషనరు, చీఫ్ ఇంజనీరు, చెంగల్పట్టు కలెక్టరు, కార్యోచేపనుచే ఎన్నికొనబడిన ఆరుగురు కమిషనరులును, హెల్త్ ఓఫీసు, ట్రాము టారు నూపరింపెండెంటు, రైల్వేకంపెనీ నూపరింపెండెంటు వీరితో మొక కమిటీ చేర్చుచు నలయు నని నొక తీర్మానము ను ప సా దిం చుచు ప్రతి వెద్దపట్టణముగూడ కొన్ని కొన్ని మార్పులు చెంది అభివృద్ధి చెందుచున్నదనియు, ఇండియాలో యదరాను మూడవ ముఖ్య పట్టణమనియు, తదితర పట్టణములన్నియు అభివృద్ధి చెందుచుండ చెన్నపట్టణము వెనుకబడి యుండుట శ్రేయస్కరము కాదనియు, గాన తిరిగి కట్టు నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కార్యోచేపనువారిని తద్విషయమై నాలోచించునని చెప్పవలసినదియు చెప్పిరి.

గా. జి. రంగారామయ్యగారు తీర్మానము నామోదించిరి. ప్రభుత్వము పక్షమున గా. పి. రాజగోపాలాచార్యుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు తాము కార్యోచేపనువారిని తద్విషయ స్పీచులు తయారుచేయునని కోరుటకు వీలులేదనియు వలయుచో యీ సభలో జరిగిన తీర్మానపు చర్యను పంపెద మనియు సుదీనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరించబడినది.

గా. కొమ్మరెడ్డి సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయకుగారు యీ కింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

(ఎ) గంజాము, విశాఖపట్నము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు మండలములలో గల ధాన్యపు విలవను గురించి విచారించవలయుననియు.

(బి) ఒరిస్సా, బంగాళదేశములనుండి ధాన్యములను దిగుమతి చేయించుకొనుటకు రైల్వే సదుపాయము తీర్చవలయుననియు మొక తీర్మాన ముపపాదించిరి.

గా. జి. రంగారామయ్యగారు నామోదించిరి.

ప్రభుత్వము పక్షమున గా. కార్జ్యూగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు రైల్వే సదుపాయములు గావించుటకు రైలుబండ్ల తక్కువరము కారణమనియు, అయినను రైల్వేకంపెనీవారికి వ్రాసి తగు సదుపాయములను సేర్పరచెదమనియు సుదీనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

శ్రీలక్ష్మి వరప్రసాదినీ.
డాక్టరు జె. కె. రావుగారి - భౌతిక సార.
బుతుకూల, బుతుబద్దము, కాలము తప్పి బుతురక్తి.
సావము, అపస్మాము (మార్పు) తప్పక నివారణ యగును.
వెల 30 మోతాదులు య. 2.4.0 మాత్రము
(1209) పుష్పంబిరి ఆ. శ్రీమయ్య,
45, బిక్ స్ట్రీట్, బ్రెస్లిక్, చుర్రానా.

ప్రకాశమానమగు బ్రూక్ల్యాకు సిరాబిల్లులు
ఒక బిల్ల ఒక బుడ్డి సిరా నిరాటంకముగ నగును చాల
తృప్తికరముగ నుండును ఒక మారు ఉపయోగించి జూచిన
ఇయ్యది బజారులో దొరకువారి కప్పటికంటె శ్రేష్టమైనది
వీరే తెలియును. ఉత్తర ప్రభుత్వములన్నియు ఆంగ్లమున
వ్రాయవలయును. ధర:- బ్రూక్ల్యాకు 144-కి 15 ఆణాలు తపాల
శాలి 0.4-0 వేరు. ఎట్టి సిరాబిల్లు 144-కి 1-6-0 తపాల
చార్జి వేరు. కలయువారిల్లు వ్రాసి కొనవచ్చును.
THE INDIAN INK MANUFACTURING CO,
(1212) 61, A Ice factory Lane, Calcutta.

వైద్య గుభయము లేదు.

వైద్యరత్న మండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

వైద్య గుభయము లేదు.

ని వార తొ వ ధ ము లు

మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సింజాన్ దేశములందుండును, స్వదేశీ సమస్థానముల
యందును అనేక వైద్య సోగలను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

వైద్య గుభయము లేదు.

మోమాటిపానకము 8 టౌన్సుల బుడ్డి ౧-కి ౧-౦-౦	శిశుభాతిమ్మలం 1 టౌన్సు బుడ్డి ౧-కి ౧-౦-౦
డిబ్బో 8	డిబ్బో 8
పాల్వెండు పోస్టేజీ తలు.	కోరువారి మావెల్ల క్యాటలా గుంటలమును చురుకును.

తంజీ నివాసము:- “మండిట్” మదరాస్.

అయ్యు రైదాక్రమం, శుభ, ఆచారశాస్త్రవిధి, డి.టి. మదరాస్.

అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభ

నేడు గుంటూరులో సమావేశమగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షక, అధ్యక్షకోసన్యాసములు

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసము.

ఈనెల 17-వ తేదీని గుంటూరులో సమావేశమైన అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీయుత ఏకా లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి యుపన్యాసమునుండి యీ క్రిందిభాగముల ముద్రించుచున్నాము.

ఆంధ్రదేశమునందలి కలువోట్లనుండి మాతృదేశనేవా రాధనమే ప్రధానమని యెన్నిపనులున్నను సరకుగొనక ఇచ్చటికి వచ్చిన మీకందరికి, గుంటూరుపండలపజల తరపున స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

ప్రకృత కాలక్రతులు నిమిష నిమిషమునకును మార్పు చెందుచున్నవి. అవకాశము ఎన్నియో దేశమున కలుగుచున్నవి. మనము వీనిని సాధనముతోపరిచింపక ఆశ్రద్ధ చేయుచుండిన దేశము అధోగతిపాలగునని నాఅభిప్రాయము. కావున ప్రకృతము మనకు మాంటాగుమంత్రి చెప్పునట్లు ప్రభువు గార్లు ప్రసాదించిన సంస్కరణములను బాగుగాచర్చించి, మంచివిషయములను వానిని అంగీకరింపవలయును. కాంగ్రెసు-లీగులవారి సంస్కరణవిధానముల కనుభంగమునన్నను, ప్రజాశయములకు భంగముగనన్నను నూతనసంస్కరణములను నిరాకరింపవలయును.

ఆంగ్లదేశ ప్రధానమంత్రి ఆమెరికా, ఇంగ్లాండు, దేశములలోని రాజకీయతంత్రములు ప్రజాపరిపాలనము దేశాభ్యుదయమునకు ప్రధానసాధనమని ప్రకటించి ప్రకటించిన స్వయంనిర్ణయ మాత్రములు ప్రపంచమున కంతయు ననుకరించునని నాఅభిప్రాయము. ఇందువలన అవి మనకును వర్తించుననుటలో వోష మేమియు లేదు. ఈ ఇరువదవశతాబ్దమునందు పాశ్చాత్యులు గొప్పగా తలంచుచున్న యీ స్వయంనిర్ణయ మాత్రములను అనేక శతాబ్దములక్రిందటనే మనపూర్వులు ప్రకటించియున్నారు. ఈ మాత్రమున కనుకరించని రాజ్యాంగసంస్కరణములు అప్పటికప్పుడు లాభకరములు గనుండునటుల తోచుచున్నను, కొంతకాలమునకు దేశాభివృద్ధికి చాల నుపద్రవములు గనుండునట్లు. కావున మనము మాంటాగుగారి సంస్కరణముల విషయము పరిశీలించునపుడు ఈ విషయమును మనస్సునందుంచుకొనవలయును. మన మీవిషయమును గమనించక ప్రవర్తించిన దేశము యొక్క భావిస్థితి కెంతయు ముప్పు తెచ్చినవారమగుదుము.

ఆంగ్లేయులు మనదేశమును పరిపాలించుటకు మొదలు పెట్టినదానిక, మనకు వారెన్నియోసారులు ఆంగ్లేయులను హేయద్రువులను సరికమానముగా జూచుచున్నందున వాగ్దానములు చేసియున్నారు. అందువలన వారు అధికారశాఖలలో ఆంగ్లేయుల కెంత అధికారగౌరవముల చూపుచున్నారో అంతయే మనయెడల సయితము ప్రవర్తించుట ముఖ్యతరము. తమ వాగ్దానముల కతిమతి కొనసాగించెద మనియు ప్రకటించియున్నారు. ఆంగ్లరాజనీతికొవిదులు అసహాయస్థితిలో నున్నపుడు హైందవులను అదిమధ్యంతరపీఠ మగు పరమాత్ముడు తమ పోషణలో నుంచెననియు, వారి పురోభివృద్ధికి తగినవిధమున సహాయము చేయునుమనియు తమ గృహకృత్యములను అతినిపుణతతో చేసికొనుటకు వారికి తగిన అవకాశముల కల్పించుమనియు అందువలననే తమ స్వాధీనలాభమునకై మాత్రము అధికారమును తమ చేతులలో నుంచుకొంటి మనియు ప్రకటించుచున్నారు. కాదు ఈవాగ్దానముల కార్యరూపమున బెట్టుట కప్పుడైన ప్రయత్నించి యున్నారాయనది ఆలోచింపవలయును. కడచిన నూట ఇరువది సంవత్సరముల నుండి హిందూదేశమున ఆంగ్లేయుల పరిపాలనము గమనించిన రాజప్రతినిధు లందఱు మనలాభమునకై దేశమును పాలించుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. అయినను కర్ణున ప్రభువుగారు ఇతరులకన్నను ఆంగ్లపాలనాత్మకమైన తేటతెల్లముగా చెప్పి, ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞుల వాగ్దానములన్నియు,

భగ్నముకావించి, దేశమున ఆకాంతిని ప్రసరింపజేసి యున్నార. ఈమాటలలోని యధార్థములను మాంటాగుగారు తమ సంస్కరణ ప్రకాశికయందును, మొసపాటేమియూ యుద్ధరంగ చర్చను గురించి మాటలాడునపుడును వివరించి, భారతీయుల శ్రేయోదాయకమునకు తమ దేశపు రాజనీతిజ్ఞులు ప్రకటించిన వాగ్దానముల కార్యరూపమున బెట్టుటకు ప్రకృత పరిపాలనా యంత్రము లాభము లేదని యున్నారు. లోకముయొక్క పొగడ్తుల పొందుటకు ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు గొప్పగొప్ప వాగ్దానములు చేయటం అలవాటు. వానిని కార్యరూపమున బెట్టుటకు మాత్రము ఎప్పుడును ఆలోచించినవారు కారు.

భారతీయులు దేశపరిపాలనానిర్వహణమునందు అనాదినుండి సమర్థులని వాసి కెక్కినవారు ప్రకృతపు అధికారుల నిరంకుశపరిపాలనములో నున్నను వారిసామర్థ్యములను అతినిపుణతతో జూపుటకు జంకకయున్నారు. ప్రకృతము నాగరక తాత్రపంచమున గొప్ప వారని పేరుగాంచిన పాశ్చాత్య ప్రభుత్వ యంత్రములను గాంచి న, రాజ్యాంగ తంత్రమునందు విదేయములు మనకన్న ఎన్నిరెట్లెక్కువగా వెనకబడియున్నారో తేటపడగలదు. కావున మన సామర్థ్యమును ప్రోత్సహించుచు రెవరునులేరు. కాన మన ప్రజలచేతులలో పరిపాలనాధికారమును బెట్టుట మనసాలకుల విధి. వారిచేయు భారతీయుల తెలివి తేటల కనుగొన గలరు. అట్టి సామర్థ్యమును నూతనసంస్కరణములు మనయందు గలదని అంగీకరించినదా యని మనము వానిని పరిశీలించునపుడు శ్రద్ధతో చూడవలయును.

మాంటాగు మంత్రిగారు ప్రజాశయముల గమనింపటకు ప్రారంభించుటయు అనేక ఆసందర్భములు లోపములతో నుండియున్నది. ఈయద్ధదినములలో ఎంతయో శ్రమపడి మన దేశమునకు వచ్చుచున్న మాంటాగుగారు దేశమున కెంతయు లాభముచేయుదురని దేశీయులు తలంచినారు. ఇతరదేశములు తలంచినవి. కాని వారుప్రజలకు తృప్తికరముగా పనిచేసినారా అను నదిగొప్పప్రశ్న. దేశనాయకులగు లీలకు, గాంధీ, ముబ్రహ్మణ్యద్యులుగార్లు మనసిచ్చి మాటలాడియుండలేదు.

ప్రజాసంఘములవిజ్ఞప్తు లనేకముల అంగీకరింపలేదు. తక్షణస్వరాజ్యము భారతీయులకు ప్రసాదించవలయునని అభిప్రాయముగల నాయకులకు దర్శనమిచ్చినవారు కారు. దేశనాయకులలో ప్రముఖులును, నిర్బంధవాసమున నున్నవారును అగు మహాత్మాజీ, మేకతాలిగార్లు వెంటనే విడుదల చేయగోరిన ప్రజల మాటల కొనసాగించుటకు తమ చేతులలోనే అధికారమున్నను, నాయకుల విడుదల చేసినవారు కారు. అధికారులు తయారు చేయించిన మహజర్గుతో మాంటాగుగారు ప్రజాశయములను తృప్తిపరచు సంస్కరణముల ప్రసాదించుటకు వీలున్నదా? రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గురించి చర్చించు సభలకైనను వచ్చి అచ్చటి ప్రజల అభిప్రాయమునైనను గమనింపటకు వారికి మన అధికారులు అనుజ్ఞ యిచ్చినవారు కారు. ప్రజలతో కలసిమెలసి వారి కష్టనిష్ఠురముల పరిశీలించుటకు సయితము మన మంత్రిగారికి అధికారులు సెలవు దయచేయించిన వారు కారు. అవి

యంతయు పోనిండు. మాంటాగుగారు ఇంగ్లాండునకు మరల వెళ్లినతదనంతరమైనను, భారతదేశనాయకులు అచ్చటికి వెళ్లి తమ యాశయముల ఆంగ్లప్రజలకు చెప్పకొనటమైన అనుజ్ఞ యిచ్చినారా? నిడకోహమునర్థమువారు మనల తిట్టుచున్నను వానిని సమర్థించుకొనుటకైనను మనకు కేక్కి లేకయున్నది. ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణమై వెళ్లుచున్న మనప్రతినిధుల మార్గమధ్యముననే వెడలబడినారు. న్యాయమును ప్రసాదించు ఏ న్యాయస్థానమువారైనను ఒక పక్షమువారి వాదము విని, తిర్పుచెప్పటగలదా? ఇట్టి అసంబద్ధతీర్పులవలన ముప్పదిమూడు

కోట్ల ప్రజలుగల ఈ దేశస్థితి యాలోచించుచు రెవరు? వారి గతిని లోకమున ఎవరికి చెప్పకొనవలయును?

అది యంతయు పోనిండు. రాజ్యాంగ సంస్కరణములు చర్చించుటకు అన్ని అవకాశము లిప్పుమని చెప్పిన మన అధికారుల వాగ్దానములు ఏమైపోయినవి. సంస్కరణవిధానముల ననుకరించి యొక కానమును పార్లమెంటులో మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టబోవుచున్నారని తెలియుచున్నది కావున ఇక మన మెంత యాందోళనము చేసిన లాభము లేదు.

ఇక సంస్కరణములు ఎట్టివో ఆలోచించుము. సామాజ్యకానసభలో ప్రజలమాటకు వినువారుండరు. రెండవ సభానిర్వాణమువలన అధికారుల నిరంకుశము ఎక్కువ అగుటకు చాల వీలున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల సభ విూద ఈ సభ అధికారము చెలాయించుటకు అనేక సదుపాయములు కల్పింపబడినవి.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వవిషయ మాలోచించితిమా అధికార మంతయు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి చేతులలో నున్నది. కన్నులనీరు దడుచుటకు కొన్ని శాఖలు అధికారనియోజితమైన ప్రజానాయకుల కిచ్చి వారిని పరిపాలించ మనుచున్నారు. నియోజితఅసభ్యుగ్రులు వానిని సామర్థ్యముతో నిర్వహించకపోయిన అధికారము వారు తిరుగ గైకొందురు. కానన సభలో అధికారసభ్యసంఖ్య ఎక్కువగా నుంచినారు. కాని వారు దెచ్చు ఏకానమును గాని, తక్షణమే నిరాకరించుటకు గవర్నరుగారికి అనుజ్ఞ యిచ్చినారు.

బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు కాననసభలో ప్రజాప్రతినిధిసంఖ్య ఎక్కువగా నుండవలయును. కార్యనిర్వాహకవర్గము కాననసభకు లోబడియుండవలయును. అదాయత్వముల ప్రజాప్రతినిధులే నిర్వహింపవలయును. ఈ విషయములు సంస్కరణప్రకాశికలో నున్నవాయని పరిశీలించిన అధికారులు మన కెంతవరకు అధికారములు ఇచ్చిరో తేటతెల్ల మగును.

మనము కోరు కోరికలు ప్రకృతినవాజములు. వానిని అంగీకరించుటకు అధికారులు నిరాకరించుచున్నారు. మన సామర్థ్యముల కనుగొనుటకు అప్పుడప్పుడు పరిశీలు చేసి, అధికారులు మనకు కరములు ప్రసాదించురట. ఇతర దేశములలో అధికార వర్గములోని వారు స్వదేశీయు లైనయెడల, మనకు విదేశీయులు కావలసి వచ్చినది. మనదేశములోని యుద్వోగములకు ఇంగ్లాండునకు వెళ్లి పరిశీలలో కృతార్థులై రావలసి వచ్చినది.

కావున మనకు కావలసిన సంస్కరణములు ఇవియేనా? ఈ వర్ణములవలన లోకములోని యే ప్రజయైన లాభము పొందునా? మత జాతి భేదములవలన మనకు తగిన హక్కుల యాతేపాలనము పొందుటకు సంస్కరణములు అధికారులు ఈయజాలరట. ప్రభుమన కనడావిషయము ఆలోచించిన అచ్చటి ప్రజలు స్వరాజ్యమును వాంఛించుట కెంతటి ఆసక్తులలో తేటపడగలగు. అట్టివారికె ప్రజల యాందోళనమువలన స్వరాజ్య మీయబడింది. కావున ఈకారణమును చూపుటవలన లాభము లేదు. స్వరాజ్యప్రసాదమువలన జాతిమతభేదములు అడుగంటగలవు. ఈకారణమునే రాబోవుసంధిసభలో చెప్పిన అచ్చటివారలు నక్కక యూగకుండురా? అందువలన ఈ సంస్కరణములు మనపురోభివృద్ధి కినుకుంటయైన లాభములేదు. రాజులు కమిటీవారు నూచించినవరములే మనకు రాబోవు సంస్కరణముల ని నా నిర్దిష్టాభిప్రాయము. ఈ సంస్కరణములవలని లాభములు చాల కాలము నుండి మనకు తెలియుచున్నవి. నాయకులు కొందరు వానిని అంగీకరింప మందురు. కాని కాంగ్రెసు-లీగుస్థితిలోని మాత్రములకు న్యతిలేకముగా నుండు ఏ వర్ణములును మనకు లాభములేదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయులు

గత అయిదుసంవత్సరములనుండి మన మాందోళనము చేయుచున్న భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయుల విషయ మొక్కమాట చెప్పబోవుచున్నాను. మన మెంతయో కష్టపడి మాంటాగుగారికి మన కోరికలను తెలుపుకొంటిమి. కాని మంత్రిగారి రిపోర్టులో నిందువిషయ మొక్కమాటయైనలేదు. ఇది యెంతయు విచారకరము. ప్రకృతస్థితిగలుగుబట్టి మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రసాదించబడిన గాని, మనపురోభివృద్ధికి ఇనుమతయైన వీలులేదు. కావున మనకోరికల తీర్పులో కొనసాగుటకు ఆందోళన చేయవలయును.

“మొట్టమొదట మొదలయిన శాసనవిమర్శనమునందును
రాజ్యసభ సంపూర్ణ శాసననిర్మాణాధికారమును కలిగియుం
డును.” అని నివేదికయందు తెలుపబడినది. గవర్నరు జన
రణ ప్రభుత్వముతో శాసనమహాసభ నిరాకరించిన శాసన
మును కాసించుటకును కాసించిన శాసనమును సవరించుట
కును నిరాకరించుటకును రాజ్యసభకు సంపూర్ణాధికారము
గలదు. కాంటికిని రక్షణమునకును సత్ప్రతిపాలనమునకును అవశ్య
మని సభాసమేతరులైన గవర్నరు జనరలు తలచినపుడు
రాజ్యసభ మాత్రము సమావేశమై శాసనమును నిర్మించి శాసన
మహాసభకు తెలిపిన మాత్రమున అది శాసనము కాగలదు.
సత్ప్రతిపాలనాపరిణామములు రక్షణావసరములను నిర్ణయించుట
కధికారము గవర్నరు జనరలునకుం గలదు. ప్రజాప్రతినిధుల
శాసననిర్మాణాధికారమును నిర్వ్యయము చేయుటకును అధికా
రము శాసననిర్మాణాధికారమును బలపఱచుటకును ఏర్పడిన
రాజ్యసభ రాజ్యాంగవిధానమును వెలుకట వడవులు గాని

జనరల్ ఫాక్స్ తృప్తిము.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి జనరల్ ఫాక్స్ నుండి రూటరు విలేజ్ లిట్టి తొలిచెప్పెను:—జనరల్ ఫాక్స్ బర్బ గార్ ఫాక్స్ సేనాని యుద్ధతంత్రమును గూర్చి తేలికలకు ఇట్లు తెలిపెను:—చతుర్థ బ్రిటిష్ దళమును, ప్రథమ పరామనము ఏకకాలమున అమిశ్నముగా రోడ్డున మట్టిడించు నట్లు నిర్ణయింపబడెను. నిర్ణీతమైనకాలమునకు తృప్తి పరామన సేన వచ్చి రోయి మార్గమున యుద్ధము సజ్జనులైన నిర్ణయింపబడెను. మనము శత్రువుల చుట్టును మూగు ఆవృత శత్రువులకు కలుగకనే వారు మెరుకు పోవలసినవారు. అమిశ్నమును అయిననుదీని నడుమను వారిని వెనుకకు పాటించుటయే మన ముఖ్యతృప్తిము. 10వ తేదీ ప్రాతఃకాలము జనరల్ ఫాంబర్బ గార్ ప్రతిఘటనసామర్థ్యము లేకున్న యొక జర్మను పంక్తిని మట్టిడించిరి. మాంటిడెడియరు ఎస్సేను విల్లగ్నస్థానములను వదలివేయుటకు సిద్ధముగనుండిరి. హంబర్బ గార్ మొదట ననుకొనినదానికంటె తక్కువ ప్రతిఘటనముండగ రోయి మార్గమున ముందును సాగి 11-వ తేదీ నాటికి తమ ఎడమదళమును శత్రువుల చుట్టును పెట్టిరి. ఇందులకు పంక్తి ఈ కాన్యము ఖముగ నుండుటకుబదులు తూర్పుముఖముగ నేర్పడెను. ఇందులకు యుద్ధమునందు తిరుసారంగము నందు ముఖ్యస్థానములు కళయ్యెను జర్మను సేనలు క్రొత్త తిరుసార్లు కొండల పంక్తికి తేటదినవి. తిరుయ్యద్ధము జరుగనిది ఇవి లొంగవు.

ఆంగ్లరంగము.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి జనరల్ ఫాక్స్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—కనెడియనులు డామెరికావర్తిల్లర్బ గ్రామముల నాక్రమించుకొనిరి. మేమును ప్రయత్నము ఆగ్నేయముఖముగ పురోగమమునలిపి రెండుయుద్ధములందును ఆ సేనలను పైదీలకు పట్టుకొంటిమి. ఆల్బర్ట్టును ఉత్తరమున వనవేగుదళములు పగలంతయు శత్రువులతో అనేక స్థానములందు స్థానిక సమరములను జరిపెను. వాన్ బెర్గ్ ను స్థానమునొద్దను వనవేగుదళమువారు యుద్ధము నలిపి గ్రామమునకు నైర్వతి భాగమున పురోగమమునలిపి వైదిలనుపట్టుకొనిరి. లోకనకు వాయవ్యమునకు జనుప్రదముగ ముట్టికనలిపి శత్రువులకు నష్టముగలిగించితిమి. కమ్మెల్-ఈ ప్రానురంగమునందు ఫిరంగి యుద్ధముజరిగెను.

విమానయుద్ధము

విమానయుద్ధమును గూర్చి జనరల్ ఫాక్స్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువుల విమానకార్యములు తగ్గినవి. వెరోను వైసను. ఆయన్స్ లా ఏజెంట్ యుద్ధోపకరణస్థానముమీదను బ్రూజను నాకానిర్యాణకాలమీదను 22 బన్నుల బాంబులను వేసితిమి. 22 శత్రువిమానములను నేల గూర్చి 6 విమానములను నిగుహకాగవతి పడవేసితిమి. 15 బ్రిటిష్ విమానములు కనబడుటలేదు. మన రాత్రివిమానములు కొన్ని పంతులల మీదను వెరోను, జోజే, కాంప్రే రైజుమార్గములమీదను 80 టన్నుల బాంబులను వేసి 1 శత్రురాత్రివిమానమును ముందుండ నేలకూర్చెను. ఒక బ్రిటిష్ విమానము కనబడుటలేదు.

జర్మను సేనాధిపతుల మార్పు.

లండను, ఆగస్టు 15:—పరామరంగమునుండి రూటరు విలేజ్ లిట్టి దిన మిట్లు తొలిచెప్పెను:—జర్మను ప్రజలకు నమ్మతికరముగ నుండుటకు నష్టకరములగు మార్పులనేకములు చేయబడెను. ముంపెనునందు జనరల్ గార్బ నెదురించుచున్న వాక్ ముద్రా అనునదికి బదులువాక్ చార్లొ విట్లు అనునదిని నియమించిరి. సోమరంగమునను, లాస్గ్నీ తిరుసార్లు కొండల యొద్దను గల మార్బ్ట్టు ద్వీతీయసేనను, వాక్ మ్యూటియరు 18 వ సేనను గలిపి ఆ సేనకు వాక్ బోచాక్ అనునది వి ప్రత్యేకాధిపతిగ నియమించిరి. జూలై 13-వ తేదీని జనరల్ మాన్జిగారి ముట్టిడి యుద్ధవిషయముండి జర్మను సేనను తప్పించినందులకు వాక్ బోచాక్ ప్రశంసించబడెను. గత ఆగ్లో బరున మార్బ్ట్టు యుద్ధమునను మార్బ్ట్టు యుద్ధమున ఈ సందర్భమునను గలిగినట్టి అపజయముల వంటి అపజయములకు అతడు బాధ్యత వహించును. సోమరంగమున నడులకు నడుమను గలుగకున్న మహాపజయమును భరించుట అతని ప్రస్తుతకార్యము. ఈ అపజయము త్వరలో గలుగునని జర్మను సేనాధిపతులు తలంచుచున్నారు.

గ్రామములు వశమగుట.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి పరామరంగము ప్రకటించిరి:—ఒక స్థానిక యుద్ధములను మెట్లు అయిన నచులకు నడుమను ఆవృతము మై యొన్న మాసిఫ్ అను స్థానమునందు పురోగమము సలిపితిమి. రొన్ బోర్బుకు వాయవ్యమున ఆల్బర్ట్, మానోలిత్ పొలములను, కళసముగింటిమి. ఇవి కడుప్రత్యేకముగ కక్షింపబడు చుండెను. వైదిల సేనలను పట్టుకొంటిమి.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—అంగ్ల మహా వాకాదళము నందలి అమెరికా కాఖి వాకలను బాడ్జి నక్రవర్తి గారు తిలకించి పంపిన సందేశమునకు బదులు వ్రాయుచు ఉభయ నాకాదళ సహకారము జర్మనీదేశము నెదిరించు చున్న దేశముల వారికి చాల ననుకూలమని డాక్టరు విల్సన్ గారు నుడిచిరి.

అమెరికాలో సేనలలో చేర్పులు.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—5.6-1918-వ తేదీకి 21-వ వచ్చిన ఏడు యువకులందరిని సేనలో చేర్చవలెనని అమెరికా ప్రాంతము మార్షలు ఆజ్ఞాపించెను. వారు 150 వేల మంది యుండురు.

నైచిక బలశాసనము.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—18-25 మధ్యగయను వారిని సేనలో చేర్చుకొనుటకు నె నెలుసభలో కానము నుపహరించుచు యుద్ధమున విజయమును బడయగలిగినంత అమెరికా సేనను ప్రాప్తకు పంపుట అమెరికావారివిధి యని సేనాధిపతి జనరల్ మాన్జిగారు నుడిచిరి. నైచిక సంఘాధ్యక్షుడు చేబల్లేను గారు నుడిచిరి. రానున్న జూలై నెల నాటికి 80 లక్షలమంది అనగా 80 డివిజనులు ప్రాప్తము నుండవలెను. మరి 18 డివిజనులధ్యసించుచుండవలెనని సంఘమువారు నిశ్చయమునందు వ్రాసిరి.

అమెరికను బలము - యుగము

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—జేకరుగారు నె నెలుసభలో ని మిలిటరీ కమిటీలో మాట్లాడుచు ఇంగ్లీషు ల పశ్చిమరంగము నకు అమెరికను సేనను కేంద్రీకరింపవలెనని విల్సన్ గారి తంత్రమనిచెప్పిరి. ఇకముందు పశ్చిమరంగమున ఏనో యొక ఫలము గలుగునట్లు చేసి విజయమును బడవలెను. నె నెలుకమిటీ అధ్యక్షులకు చేబల్లేను గారు విల్సన్ గారి తంత్రమును గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి:—ప్రాప్తము కిబలము కేంద్రీకరింపవలెనను తంత్రమునుండి మే మేమాత్రమును చరింపము.

జనరల్ మాన్జిగారిట్లు చెప్పిరి:—మేము యుద్ధమున జయింపగలము గాని యొక కాలమునో అని మేము చేయు కార్యములకునే చెలిమనకును. అక్కడ ఒక చిన్న సేన నుంచినచో జర్మనీలోటి యాటయందు పాల్గొందుము. 40 లక్షల అమెరికను సేన ప్రాప్తమగుట ఒక్క సేనాధిపతికింద నున్నచో మన కిట్లు మైనచోట జర్మను పంక్తి ప్రవేశింపగలము.

ఈజిప్టు

పాలెస్టీనా రంగము.

లండను, ఆగస్టు 14:—పేలస్టీనా రంగమునుండి యిట్లు ప్రకటించబడినది. 12-వ తేదీ రాత్రిని మేము 10 మైళ్ళ సేనాముఖమునందు జరుగలేని నెల్లకు రోడ్డుపై అనేక స్థానములందు మట్టుకులను నలిపి 200 మంది తురుములను హరిమెనర్బ 17 మంది సైనికులను, 15 మరఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. 6-వ తేదీ యుద్ధమున విమానదళమువారును ఆస్ట్రేలియను పటాలములను అయ్యును రైల్వేస్టేషన్ మెద్దున్న శత్రుస్థానములను మట్టిడించి ముఖ్యస్థానములపై బాంబులను వేసెను. ఒంతులదళము అల్బీ సేనలతో గలిసి ముదవార రైలు స్టేషనును వశపరచుకొని 35 మంది శత్రువులను హతమెసర్బ 126 మంది వైదిలను 2 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి రోక స్థానము నాక్రమించుట
లండను, ఆగస్టు 15:—రెస్సెలరి సేన పావురదని డాటి గ్రామములో పాటికి నైర్వతిమన్న చిన్న దీనిని 36 గురిని పట్టుకొనెనని ఇటలీవారు తెలిపిరి.

రుష్యా

జకోస్లావకులపట్టి

జకో స్లావకులు విషమస్థితియందున్నారు. వారికి తెంటు సహాయము లభింపకున్న వారు పూర్తిగా భేదించబడుచు రని వ్లాడివస్టకునుండి ట్రెయ్యు పత్రికకు తంతివార్త వచ్చినది.

వెట్రోగ్రాదు సోవియట్లు.

లండను, ఆగస్టు 15:—ఈ సంఘముకు వెట్రోగ్రాదు నుండి క్రాస్నొలాటుకు మార్చిరి. రెడు గార్డులు వోరుకొను చున్నందున వారిని వివారణ మొందించుటకు అన్నాతురులగు ప్రజలు సాయములై వెట్రోగ్రాదుమీదికి పోవుచున్నారని ప్లాటామనుండి ట్రెయ్యుకు తంతివార్త వచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మనీ ప్రజల భావము

లండను, ఆగస్టు 15:—జర్మను లోడిపోవు చున్నారని ప్రజలు ఘోష పెట్టుచున్నారని పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. రైలు పరగణాలోని ప్రజలు దుష్పరిభావులు కాగూడదని అధికారులు దీర్ఘ వ్యాసములను వ్రాయుచున్నారు.

లిక్నో విస్సీని నిరసించుట.

అమెర్బుడం, ఆగస్టు 15:—జర్మనీ ఉన్నత రాజ్యాంగ సభవారు ప్రెస్సెలిక్నో విస్సీని నిరసించుటకు కయిజ డాగా రంగీకరించిరి. ఆతని సభ్యత రద్దు చేయబడినదని తెల్లిన నుండి అధికారులు తంతివార్త నంపిరి.

నాకాదళమంత్ర.

వైసు అడ్మింట్లు వాను బెహన్ గారిని వానుకాపతే గారి స్థానమున నాకాదళమంత్రగా నియమించి రని వెన్నున జయింబునపత్రిక వ్రాసినది.

జర్మను ప్రముఖుల సమావేశము

కయిజు, వారలు చక్రవర్తి, బల్గేరియా యువరాజు గాథను పోలండు రీజన్సీ సంఘసభ్యులును జర్మను ప్రధానమంత్రియును సేనా నాయకులును జర్మను ప్రధాన కిరీముక సమావేశమైరి. పోలండు విషయమును ఆస్ట్రియా బల్గేరియా సేనలు ప్రాప్తరంగమున తోడ్పడు విషయమును పరిష్కరింపబడును.

పత్రికాభిప్రాయములు

ప్రాప్తరంగమున జర్మనులకు గొప్పవిజయము కలిగిన తప్ప కారణచక్రవర్తి చున్నగువారి ఆలోచనలను ప్రయోజనములేదు. విప్లవీయోజనములగు రాష్ట్రముల నధికముగ నిర్మించుట హానికరమేయగును. బ్రెస్లిన్ బిస్మక్ సంద్ధి కేకలను నిరుపయోగమైనది. ఆ సంద్ధికారి కెంకరో జర్మను వైనికులు బలియయ్యబడి రని వర్తవ్యపత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్ట్రియా

యుద్ధభోగము.

అమెర్బుడం, ఆగస్టు 15:—ఆస్ట్రియా ప్రభుత్వో వ్యోగులు 2 లక్షలమంది 10-కి 50 వంతున భోగమును కోరిరి.

కలకత్తా రివరసు రైల్వేయగుల సమ్మెకట్టు

కలకత్తా ఆగస్టు 16:—రివర సర్వేయగులకు వెనుక తీతము రు 700 లుండెను. దానిని రు 800 లు చేసిరి. సర్వేయగు లిపుడు రు 1000 లు నడిగిరి. నివర్తము (నివర్తయ) ఇంజనీరింగు కళాశాలలో నధ్యసించినవారి నా పనులయందు నియోగించుటకు హోదా కమిషనులు నిర్ణయించిరి.

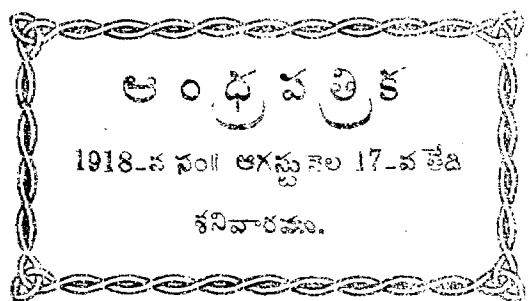
అసఫాల్ కేసు:—

అసఫాల్ కేసు:—వారప్రకారం అసఫాల్ పండిత నికారా శర్మ గార్లపైని తేటదినకేసు ఢిల్లీలో ఈ నెల 15 వ తేదీని విచారణ చేయబడినది. ముద్రాయాలపత్తుమన దేవారగారు వాదించిరి. హిందూబాలికా ఉన్నతపాఠశాల మాధర్బంతుండును హోమురూలు లీగు వైసువెసిం డెంటు నకు లెనాయు కన్య ముద్రాయాలపత్తుమన సాక్ష్యమిచ్చెను. జూను 16వ తేదీని జరిగినసభకు సభ్యులు కాని వారెవరును రాకుండునట్లు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆ సభకు నే నధ్యక్షత వహించితిని. టీకెట్టు తీసికొనివారేదని ఆనలిసెంటుమ్యుగా రినిగూడ చార్జరుకడ నిరోధించిరి. పిమ్మట నామెను లోనికిరానిచ్చిరి. అని ఆమె నుడివెను ఆమెను క్రానుపరీక్ష చేసిరి. దరఖాస్తులో అంగీకారనిరాకణములు సభ్యులను తొలగించుట మున్నగునవి కలవు. ప్రత్యేక సభలు సార్వజనిక సభలుగూడ జరుగుచుండును, ప్రత్యేక సభలు పరనమందిరమున నే జరుపబడు ను గాని అనాడు సభ్యులసంఖ్య హెచ్చుకుట చే భర్తృకాలలో జరుపబడెనని ఆమె నుడివెను. పండిత రామసూపు సే. వి ఇ గారి కుమారుడు పండిత కేవలారాయణ హస్కరుగారును భర్తృకాల భర్తృకర్తయు వ్యవస్థాపకుడు నగు ప్రజామోహన లాల గారును గూడ వాసభ ప్రత్యేకసభయని సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నపము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము త్వరితముగ లేదు. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట దుర్లభము. ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము దుర్లభము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును పొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశభావిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సొమ్ము నిశ్చించిరుసామాకు కంఠవలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,
7, తిరుకొండపేట, మద్రాసు.

అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయసభ.

అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ శ్రీ కాశీవాసుని వాగ్దేవరరావుగారి అధ్యక్షత క్రింద గుంటూరు పురమున జేమ సమావేశమైనది. ప్రస్తుత సందిగ్ధ తరుణమును బట్టి సభాప్రాముఖ్యము హెచ్చినది. భారతదేశమందంతటను జాతీయాభిప్రాయ నివాదములు మారుమ్రోగుచు, ప్రజల సత్సాహ ప్రపూర్ణుల గావించుచున్నవి. వర్తమాన మహా సంగ్రామ విఘాతనశత్రులకు దోహద మొసంగుచు ప్రపంచమున నెల్లడ నూతనాదర్శములను పరివ్యాప్తముచేయుచున్నది. అందుచే, ఆంగ్లరాజ నీతిజ్ఞులు స్వయంవిగ్ధయ సూత్రానుగుణ్య మగు పాలనాయంత్రమును మన దేశమునకు ప్రసాదించుట ధర్మమని అంగీకరించి యుండిరి. ఈవరిశీతుల మూలకముగ మాంటాగూ మంత్రి పుంగవుడు మన దేశమునకు విచ్చేసి, తన విచిత్ర సంస్కరణ ప్రణాళిను ప్రకటించెను. అంతిమకును భారతీయులయందు ప్రస్తుత మగుచున్న వికాసత్వ ముప్పటినుండియు విచ్చిన్నము కా జొచ్చినది. దేశనాయకులయందు బలవత్తమముగ అభిప్రాయ భేదము లుద్భవించినవి; మితవాద, జాతీయ వాదకక్షలు మరల దేశమున తలయెత్తినవి; సర్దిన్నా వాచా మున్నగు మితవాదులు జాతీయమహాసభను విసర్జించి, ప్రత్యేకసభను జరుప నున్నారు. జాతీయాభిప్రాయాన్ని ప్రతికూలు రగు అధికారాభిమానుల కిందువలన తగిన సమయము లభించుటచే, ప్రభుత్వ కఠినశాసన ప్రయోగము భయంకర రూపము దాల్చి జొచ్చింది. ఆంగ్లదేశమున సిద్ధాంతము వర్గమువారు తమ ప్రతికూలాభిప్రాయములను చాలకాలమునుండి వెడల గ్రక్కుచున్నారు. “డెయిలీ మెయిలు” “డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్” “మాన్సింగుపోస్టు” పత్రికలు భారతదేశ స్వాతంత్ర్యనిరోధమునకయి గంకణము గట్టుకొని ఆంగ్లప్రజల మానసములను విషపూరితము గావించుచున్నవి. ఆంగ్లసంసేవనమునకై ఆంగ్ల దేశమున నున్న డాక్టరు నాయరుగారు వీనికి ప్రక్కతాళము వేయుచున్నారు. ఈ విధముగ భారత

దేశభక్తుడయి భావిస్థితి అంధకారబంధుర మై గన్పట్టు నిట్టి విషమసమయమున అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ సమావేశమైనది. ఆంధ్రు లీ సమయమునకు తగిన తీరిని తమ సహజధైర్యముతో వర్తించెద రని భారతదేశము కొండంతయోశతో ఎదురూచుచున్నది.

అహమ్మదానందస్వామిగారు ఏకా లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి యుపన్యాసము సర్వవిధముల సమంజసముగ నున్నది. ఏమి నైని బేర్కొనబడిన దేశపరిస్థితుల గ్రహించి, యీ విషయస్థితి యందు మన ఆశయలబ్ధికి తగిన ప్రయత్నములు చేయుటకు యెడల మన మధోగతి వాలు గానలసి వచ్చునని కలిగియుండిరి. మాంటాగూ విధానము స్వయంవిగ్ధయ సూత్రమునకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ నున్నదనియు, ఈ సూత్రోల్లంఘనమును గావించు విధాన మెంత యుదాసవంతముగ నున్నను అది అంగీకృతము కాజాలదనియు నిష్పన్నుగ చెలిపి యుండిరి. ఏమి సహజధైర్యముతో మన ప్రస్తుత కర్తవ్యము గూర్చి కలిగిన వాక్యముల నెల్లరును మనోవిధియం దుంచుకొని దేశభక్తుడయమునకై కృషివలెనవలసి యున్నది.

“మాంటాగూ - మెన్సుఫర్డ్ విధాన స్వభావమును చర్చించి, దాని మూలమున నుండు కష్టములు లభించునెడల దాని సంకీర్ణించి, లేకన్న తీరస్కరంపడతము. తేక అది నిరోధకవాదకముగ నుండినను, లేక స్వయంవిగ్ధయ సూత్రానుగుణ్యముగ లేకపోయినను దానిని తిరస్కరింపవలసినది.”

అని వీరుచెలిసిన భువనవాక్యము లెల్లరకు గుణపాఠములుగ నుండక తప్పదు. మనము కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునే వాంఛించవలెనని వీరు నొక్కివక్కాణించి తమ యభిప్రాయములను నిర్భయముగ వ్యక్తీకరించి సంచులకు వెండుట్టెను.

అధ్యక్షులు గారు శ్రీ వాగ్దేవరరావు పంతులుగారు సమయమునకు తగిన సందేశము నొసంగి రని వారి యుపన్యాసము సామూల్య గ్రముగ చదివిన వారల కెల్లరకును పొడసూపక మానదు. వీరి అధ్యక్షకోపన్యాసము భావగన్భిత్తిమై, భాషాకటిమ గలిగి యెప్పుడుచున్నది. బ్రిటిషు కరిపాలనము వలన భారతజాతీయాత్మ్య పుష్కలముచున్నదే గాని వికసించుట లేదనియు, భారత రాజ్యాంగజీవనము వైచన్యపరహిత మై, బడస్థితి యందున్నదనియు, యీ భాస్వలి తోలగుటకు మనకు స్వతంత్రపాలన మత్స్యవిసరములయి వీరు నుడివియుండిరి. పిమ్మట వీరు మాంటాగూ కథకమును సహేతుకముగ విమర్శించి, ఇది విదేశీనిరంకుశేపాలన ప్రాబల్యమునకు కుకకరించునే గాని దేశభక్తుడయమునకు దోడ్పడజాలదని నిదర్శన పూర్వకముగ నిరూపించిరి.

“భాగ్యదాయకపాలనమునందు ప్రథమ భాగ్యత నియోజకత్వమునకును రెండవ భాగ్యత శాసనసభలకును అని మాంటాగూగారు నిర్ణయించిరి. నిర్వచితమైన యీ భాగ్యతాభావము కల్పించి చూపుటకై మాంటాగూగారు రాజ్యాంగనివేదికను ప్రయోజించిరి. మాంటాగూగారి ప్రయత్నము విశ్వామిత్రస్పృహ, అభూతము, ఆసహజము..... మాంటాగూగారి విధాన మధికారవర్ధాధికారమున నుద్ధిరముగ స్థాపించుచున్నది. శాసనసభలయందు ప్రజాధికార ప్రాబల్యమును కార్యనిర్వాహక సంఘముందు నిరంకుశాధికార ప్రాబల్యమును భాగ్యదాయకపాలనమునకు సరిహద్దులు కాదు.”

ఈ వాక్యముల దిలకించినయెడల పంతులుగారి భావములు ప్రస్ఫుటములు కాగలవు.

ఇక, మాంటాగూ విధానము విదేశీ నిరంకుశ సంరక్షణమున కెట్టి యుపాయముల గనిపెట్టినదో యిందుకు కరిగింతము. హిందూ దేశమంత్రి హిందూదేశ విషయ నిర్ణయమున సహధారణాధికారము గలిగియున్నాడు. ఈతడు పార్లమెంటునకును బ్రిటిషు ప్రజలకును బాధ్యుడుగాని భార

తీయులకు బాధ్యుడు కాడు. కావున నత డాంగ్ల ప్రజాపక్షపాతి గాని, భారతప్రజాపక్షపాలంబుడు కా జాలడు. కావున మంత్రి యధికారమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వాధీనమును భారత ప్రభుత్వాధీనమును చేయుట యవశ్యమని అధ్యక్షులు కలుకువాక్యములు సమంజసములుగ నున్నవి. మరియు, భారతీయ వ్యవహారములు పార్లమెంటు నాకర్షించుటకు భారతీయ ప్రతినిధులు పార్లమెంటునందులు యవశ్య మని పంతులుగారి నొసంగిన సూచన యెంతయు సహాదరణీయమై యున్నది. ఇక భారత ప్రభుత్వ విషయమున “సత్పరిపాలనము నకును శాంతిని రక్షణమునకును సహాహిత్యాధిక పాలనమునకును బాధ్యత వహించుట కవశ్య మని ఇండియా ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన సకల విషయములందును ఆ ప్రభుత్వమునకు నిర్వివాదాధికార ముండవలయును” అని మాంటాగూ నివేదికమే స్పష్టముగ ప్రతిపాదించుచున్నది. శాసనసభయందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్య హెచ్చించబడినది. కాని, యీ సంస్కరణ ప్రయోజనమును నిష్ఫలము చేయుటకును, అధికార బలమును సంరక్షించుటకును అధికార సంఖ్యాబాహుళ్యము గల స్టేటు కవు స్పిలు నిర్మితి మైనది. శాంతికిని, సుఖపాలనమునకును అవశ్యమని సహాసమేతుడగు రాజప్రతినిధికి నొసగిన విషయముల నెల్ల సీ సభకు తెలిపిన మాత్రమున నది శాసనము కాగలదు. ఈ విధముగ “ప్రజాప్రతినిధుల శాసన నిర్మాణాధికారమును నిర్విర్యము చేయుటకును అధికారుల శాసన నిర్మాణాధికారమును బలపరచుటకును ఏర్పడిన రాజ్యసభ రాజ్యాంగ విధానమును వెనుకకు గడపును గాని ముందునకు నడవ నేర” జమి వాక్రుచ్చుచు, యీ స్టేటు కవు స్పిలును తొలగింపవలె నని పంతులుగారు సూచించుచున్నారు. ఈ నిరంకుశ మికి ననేకవిధముల రాజ్యాంగ విధానమున సంప్రదించబడినది. తాత్కాలిక శాసననిర్మాణముల చేయుటకు రాజప్రతినిధి కధికారము కలదు. కార్య నిర్వాహక సభ యందు దిక్ నొక భారతీయసభ్యు యున్నను, అంత మాత్రముననే అందు భారతీయుల అధికారము పెంపొంద జాలదు. అధిక కత్తి విషయమున గూడ మాంటాగూ విధానము శాసనసభ కాదాయ వ్యయములను విచారించుట కధికారము నొసంగుచున్నది, కాని దానిని నిర్ణయించుట కధికారమును కలుగ జేయలేదు. ఈవిధముగ “శీరమునకు నిరంకుశాధికారమును అంగములకు బాధ్యతాయుతాధికారమును రాజ్యాంగ నిర్మాణములందనంభి నము.”

రాష్ట్రములయందు బాధ్యతాయుత పాలనమును స్థాపించుట సంస్కరణ యుద్దేశము. కాని, “బాధ్యతాయుత పాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై చేసిన యేర్పాట్లు క్లిష్టములు, అభూతములు, అనర్థప్రతిపాదకములు” అని అధ్యక్షులు గుర్తించుచున్నారు. ప్రత్యేక శాసన నిర్మాణమునకును, ఆయవ్యయనిర్ణయమునకును పాలనాభారనిర్వహణమునకును ఎలయు నధికారమును రాష్ట్రముల కెక్కుడుగ నొసంగుటకీ సంస్కరణవిధానము ప్రయత్నించినది. కాని, ఈ అధికారము అధికారాభిమానుల పాస్తగతమై యున్నదే గాని ప్రజల వశంగతము కాలేదు. ప్రభుత్వాయత్త, ప్రజాయత్త శాఖా విభజన మిందులకు చేయూత యొసంగుచున్నది. మంత్రులు గవర్నరుచే నియమితులగుటచే వారు ప్రజలకు బాధ్యులై యుండవలెను. ఉపదేశకు లధికారానుభవము గల యూరపీయనులై యుందురు. ఈ విధముగ కార్య నిర్వాహకసభ అధికారమర్గ మై యున్నది. శాసన

నిర్మాణమున గూడ గ్రాంధు కమిటీవలన ప్రజా ప్రతినిధుల అభిప్రాయములు కార్యరూపము దాల్చబడవు. తీర్మానములు పూర్వమువలెనే యుపదేశములుగ గ్రహించబడునుగాని, కాంగ్రెసు- లీగు విధానము వాంఛించినట్లు ప్రభుత్వమును నిర్బంధించబడవు. మరియు, అధ్యక్షులు నుడివినట్లు "రాష్ట్రీయ స్వకరిపాలనకు అర్హము లింతటితో గట్టికావు." అయిదేండ్ల కొకవర్షము భారత ప్రభుత్వమువారు మంత్రుల సామర్థ్యమును, శాసన సభల కార్యనిర్వహణకౌశలమును పరీక్షించు చుండుదు. పదివత్సరముల కొకసారి రాజ్యాంగ విధానమును పార్లమెంటుసంఘము పరీక్షించు చుండును. ఈ పరీక్షయందు కృతార్థులైనయెడల అధికారాయుత్తరాభిలాషి కొన్ని విషయములు ప్రజాయుక్తములు గావించబడును; లేకున్న ప్రజాయుక్త విషయములు ప్రభుత్వమువారి వశంగత మగును. ఈ విధముగ సంస్కరణ విధానమంతయు నిరంకుశాధికార సంరక్షణమునకు పెట్టిని కొట్టయై విలసిల్లుచున్నది.

అధ్యక్షులు కాంగ్రెసు- లీగు విధానమును మాంటాగూ- షెమ్సుఫర్డు పథకముతో సరిపోల్చి రెండింటి స్వభావమును వ్యక్తపరచిరి.

"కాంగ్రెసు - లీగు విధానము సకల జాతులకును సహజస్వత్వము లైన జాతీయస్వాతంత్ర్యమును జాతీయగౌరవమును జాతీయ ప్రతిపత్తియును భారతజాతికి కలుగుటకై సకల రాజ్యాంగములందును విదేశాధికారదృష్ట బంధములను శిథిలముచేసి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవాదమునైన స్వపరిపాలన మను స్థాపించగోరుచున్నది. మాంటాగూ- షెమ్సుఫర్డు విధానము స్వపరిపాలనాదర్శము సంగీకరించుచు విదేశాధికార బంధమును గోరుచున్నది..... ఉభయవిధానములను పరస్పరములకు సుసలత్వము విదేశాధికారనివారణసంరక్షణ ముల మీద నుండవలయును. కాంగ్రెసు - లీగు విధానము విదేశాధికారనివారణమును మాంటాగూ- షెమ్సుఫర్డు విధానము సంరక్షణమును చేయుట కేర్పడినవి."

ఈ విధముగ మూలసిద్ధాంతములందు భేదము గల యుభయవిధానములకును సమన్వయము సంభవము కాదని అధ్యక్షులు నిర్వచించిరి.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి మాంటాగూ నివేదికమున నొక యధ్యాయము వినియోగించబడినది. ప్రజలయందు విద్యావ్యాప్త నమునకును, నియోజకసర్గ నిర్మాణమునకును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లమిత సహాయ మొనర్చుచున్నట్లు నిర్ణయించబడినది. ఈ సూత్రము నివేదికము అంగీకరించినను ఈ విషయమును ప్రజాభిప్రాయములను బట్టి నిర్ధారణ చేయవలయు నని తెలుపుచున్నది. ఇట్లున్న పంతులుగారు తెలిపినట్లు

"ఆంధ్ర మహాజనము పార్లమెంటు నందు సంస్కరణ శాసనము ప్రతిపాదింప గాక పూర్వమే రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమునకును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములకును గల యవ్యవహారిక సంబంధమును వెల్లడిచేసి బాధ్యతాయుతపాలనమునకు మూలాధారములను స్థాపించి స్వజాతీయతరణమును భారత జాతీయతరణమును గాంచెదరు గాత!"

ఈ విధముగ నూతన విధానమును విపులముగ విమర్శించి, దానిపై అధ్యక్షులు తమ నిశ్చితాభిప్రాయము నొసంగిరి:—

"సంస్కరణ విధానము స్వరాజ్య స్థాపనమున నిష్ఠ యింపక పోవుటయేగాక స్వరాజ్య మేవిధమున సెంతికాలము నకు కలుగవలయునో నిర్ణయించు నధికారమును కూడ నధికార పక్షపాతుల యధీనమే చేసినది. ఈ దుర్గమ మార్గమునందు భారతీయుల స్వరాజ్య గమనము దుష్టర మని మన చిర కాలానుభవము ప్రబోధించుచున్నది. భారత జాతీయ గమ్య స్థానము చేరుటకు దగినసాధనములు భావములు విధానములు లేని సంస్కరణ విధానము భారతజాతీయభ్యుదయమునకు ప్రతిబంధకమై ఆత్మగౌరవమునకును ఆత్మవిశ్వాసమునకును ప్రతికూలమై సమాదరణ యోగ్యము గాకున్నది!"

ఈ వాక్యరత్నములను ఆంధ్రు లెల్లరును గుర్తించి తదనుగుణముగ వర్తించుట ధర్మము. మన భావిభాగ్యోదయము మన యాత్మవిశ్వాసాధీనమునందును మన యాదర్శాధీనమునందును సంయుక్తప్రయత్నా ధీనమునందును గల" దని పంతులుగారి యుద్బోధనములను మనమునం దిడుకొని మన మైకమత్యముతో కార్యాచరణమునకు గడంగితిమేని మన ప్రయత్నములు విజయ వంతము లగుటకు సందియము లేదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణసూత్రమును నూతనముగ భారత దేశమునకు బోధించి యెల్లరకు నాదర్శ ప్రాయము లైన ఆంధ్రదేశజాతీయతరణమున వెలుకంజ వేయక, దేశోద్ధరణమునకై పాటుపడెదరు గాక! మల్యాల - సాంబశివరావు.

ఓడ్యయారుగారి వివరీతచర్య.

భారతదేశమున ప్రజాస్వామ్యాభిప్రాయములు వ్యాప్తము గాకుండగ ప్రబలప్రయత్నముల గావించు వారిలో పంజాబు రాష్ట్రాధిపతి యగు ఓడ్యయారుగారి రొకరు. వీరు స్వరాజ్యోద్యమమునకు సంబంధించిన వ్యక్తులను, పత్రికలను తమ దేశమునుండి నిరోధించు విషయ మెల్లరకు దెలిసియే యున్నది. వీరి వింతచర్య నానాటికి వృద్ధి యగుచున్నదియే గాని తగ్గుటలేదు. హిందూదేశ రక్షక శాసనము మున్నగు ఆయుధము లనేకములు వారి? లభ్యమైనప్పుడు వారు మిన్నకుండు తెట్లు? కావున ఓడ్యయారుగారు హిందూదేశ రక్షక శాసనానుసరణముగ "కామరునీలు" పత్రిక తమ దేశపు సరిహద్దులను దాటరాదని శాసించి యుండిరి. కాని ఈ విధముగ యధార్థ భావ వ్యాపనమును అటకపరుపజూచుట నిరర్థక మని అనుభవపూర్వకముగ మనకు దెలిసియే యున్నది. అధికారులనవసరముగ భయభ్రాంతులైయున్నట్లు లిందు మూలమున స్పష్టమగుచున్నది. కాని ఈతరున అధికారమును దుర్వినియోగమును జేసి, పత్రికాప్రచారమునకు భంగము కలిగించి, ప్రజాభిప్రాయమును వారిం ప జూచుట చాల నపాయకరమని వేతె చెప్ప నవసరము లేదు. మన తెట్టి సంస్కరణముల ప్రసాదితములు కానున్నను అందు వ్యక్తి, పత్రికా స్వాతంత్ర్య సంరక్షణకాంక్ష ము లుండుట తత్వవసరము.

మదరాసులో కలరా

కలరావ్యాధి వైదాపేటలో నుద్భవించి మదరాసు నగరమున గూడ వ్యాపించుచున్నది. ఆరోగ్యోద్యోగి మాట దెలియజేయుచున్నారు. ఈ వ్యాధి సోకినవెంటనే విసాలేషము వైద్యశాలకు పోవలసింది. రోగులను వైద్యశాలకు గొనిపోవుట కొక మోటారు ఆంబులెన్సుబండి యెప్పుడును సిద్ధముగ నుండును. వలయువారు తెల్లభోను సెంబరు 500 నకు తెలియజేసిన కేకట సహాయమును పొందగలరు. పురపాలక సంఘమువారి రీతిరణమున తగిన ఆరోగ్యోద్యోగుల నియమించియు ఇతరవిధములను ఈ వ్యాధిని నివారించుటకు తగినమార్గములను వెంటనే అనుసరించుట తత్వవసరము.

మితవాదులసభ

వివిధరాష్ట్రపు మితవాదులు కలకత్తా నగరమున సమావేశమై తమకర్తవ్యమును గూర్చి యాచించిరి. సర్ నారాయణ చంద్రవార్మగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. తాము ఆన సరక్షేయ మహాసభకు పోకూడదనియు ప్రత్యేకమితవాద సభను సమావేశపరప వలెననియు నిశ్చయించిరి. ఈ రీతిని రాజకీయ నాయకులయందు భేదభావములు దృఢమైనవి. కాని యెట్టి ప్రతిఘటనములు సంభవించినను, ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధిని నిరోధించజాలవను దృఢనిశ్చయముతో ప్రజలు తమ ధర్మ నిర్వహణమునకై కృషిసలిపిన యెడల వారికామితార్థములు సఫల ములగుటకు సందియము లేదు.

నోట్లు

మాసిపోయిన నోట్లును జూరాల యందు వర్తకులు అంగీకరించ వుండుటచేతను, విద్యాగంధ విహితములగు సామాకారలు నోట్లులు చినిగినవనియు మలినమైన వనియు ప్రజలకు బాధ పెట్టుచుండుటవలన ప్రజలకష్టములను నివారించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనిరి. బ్రెజిలీకును, బ్యాంకు లకును పోస్టాఫీసులకును ప్రాజనోటులను గాని, చినిగి మరకలైన నోట్లులను తీసికొని క్రొత్తనోట్లు తీయవలెనని ఆజ్ఞాపించిరి ఇంతవరకు ప్రభుత్వము వారు వందనీయులే! కాని ఈ స్వల్ప మొత్తములకు కూడ నోట్లులను ఉపయోగించుటవలన ఇట్టి ఇక్కట్లులు సంప్రాప్తమైన పిదప గూడ ఈనోట్లుల పద్ధతిని ఏల కట్టిపెట్టవచ్చు వారో ఊహించ జాలకున్నారము.

భారత బాలభక్తి విహారసమాజం:—దై సమాజము భవనమున (రామకృష్ణవీధి, నెం 1 ను) యానెల 18-క తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 8:30 గంటలకు స్వామి భక్తానందగారు "మాతృభర్తృమును" గురించి తెనుగున నుపన్యసించుదురు. కాన సోదరీమణు లెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీసంగీతశాల-గానసభ:—ఆర్యనియమ వీధి, గోక్షేపాటలో ఈ నెల 18-క తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 4 గంటలకు కోనేరీరాజపురము వైద్యసభాధ్యక్షుగారి గాత్ర పాట. తరుచునాపల్లి గోవిందసామి పిల్లగారి ఫీడెలువాద్యము, పురుక్కోట దక్షిణామూర్తి పిల్లగారి కంజీరావాద్యము, కుంభ కోణం ఆలపనంబిగారి వృద్ధంగవాద్యము, ఉమయ్యురము నుండరయ్యగారి ఘటవాద్యము జరుగును.

గతి జాలై నెలలో గుంటూరు ఆస్పదాన సమాజము వారి తరపున మాయూల సంకీర్తనలు, 9, కి 495 వుంది వీరలకు భోజన మొసంగబడెను.

మిత్రమండలి విజయము:—ఇటీవల మిత్రమండలివారికి కలిగిన విజయమునకు గాను నేడు (17 వ తేదీకినివారము) బొంబాయిలో నుత్సవము చేయబడును. పతాకము లెత్తబడును ప్రార్థనలు చేయబడును.

భూకంపము:— ఈ నెల 15 క తేదీ మధ్యాహ్నము 7 గం-57 నిమిషములకు 2500 మైళ్ళదూరమున భూకంపము కలిగినట్లు సిమ్లానుగ్రామమునకు గోచరించినది.

గుంటూరు జిల్లా ధూళిపూడిలోని హిందూమధ్యమ పాఠశాలలోని 18 పిల్లలకును గ్రామములోని బోర్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలోని 9 మంది పిల్లలకును తెనె 22 విద్యార్థులకును విద్యార్థి సహాయనిధి సహాయము చేసినది.

వరంగలు జిల్లా కుటీవాడలోని గవర్న మెంటు మిడిల్ స్కూలులో నిదివర కెనిమిది మాసములనుండి ప్రధానోపాధ్యాయుల పనిచేసి బదిలీమీద నుండియొకసంవత్సరము వెళ్లుచుండిన ఎన్. రంగనాథరావుగారి గౌరవార్థము 8-వ తేదీన పాఠశాల విద్యార్థు లొక సభను జరిపిరి. జిల్లా సర్దుకు మీర్జాబాబాకొ ఎం. డి. సి. హెచ్చిగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. బాలురును, సహాయోపాధ్యాయులును కలిసి రంగనాథరావుగారి కొక యుంగరమును బహుమతి చేసిరి.

ఒంగోలు పురపాలకసంఘాధ్యక్షునిగూర్చిన అప్టిబు:—ఒంగోలుపురవాసుడగు అక్కరాజు పద్మనాభయ్యయనవారు తిరుపరపాలక సంఘాధ్యక్షులగు కొ. వేంకటకృష్ణరావుగారి పేరు "పురపాలక సంఘసభ్యత్వానమున కెన్నుకొనదగిన వారి పేర్ల పట్టిలో" జేర్చునపుడు వారికి 25 సం॥ముల వయస్సు నిండ లేదనియు, వారు పురపాలకసంఘాధ్యక్షత్వానమునకు ఎన్నుకొనబడినప్పటికి వారికి 25 సం॥ముల వయస్సు నిండెననియు, కాన వారియెన్నిక కాసక్రమముగ నుండలేదనియు ఈ ఎన్నిక రద్దుచేయవలెననియు ఒంగోలుడిస్ట్రిక్టు మునసిపల్ కౌన్సిల్ దావాచేసెను. ప్రతివాదికొరికవై దావా గుంటూరుజిల్లాకోర్టుకు మార్చబడగ, అచ్చట జిల్లాజడ్జి ఖర్చులతో దావాను కొట్టివేసెను. వాది హైకోర్టు కప్పించేయగా నిన్నటిదినము వ్యా. అబ్దుల్ రహీం, ఓట్లు ఖీలుగార్లు విచారించి డిస్ట్రిక్టు మున్సిపాల్స్ కౌన్సిలను 10-(ఎ) సెక్షనునందు అధ్యక్షపదవికి నియమించబడినవాటికి 25 ఏండ్లు నిండియుండవలెనని చెప్పబడినది గాని ఎన్నుకొనదగినవారి పేర్ల పట్టి ప్రకటింపబడినపు డంత వయస్సుండవలయు నని చెప్పబడ లేదని నుడివి ఖర్చులతో అప్టిబును ప్రోసిక్యేసిరి.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్త లి పు డ వే క్షి త ము లు.

ఈ బుణము: నూతన కీర్తిచోప్పున ఈయబడును. వృత్తినిన్నులెదు, ఈ యుద్ధబుణ సత్తములు మనల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరుపాదాలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో నూడి నూటికి నూరుపాదాలు లీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 రూ॥న్ను, 1928లో 100-కి 105 రూ॥పాదాలును సత్తములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మీయబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సాముదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చింపి మీ పేరుచ్రాసి పంపుడు.

ద ర ఖా స్త న మూ నా.

మదిరాసు ట్యాంకివారికి,..... 1918.

కో కా థి క థి,

అయ్యో, ఇందులోరూపాయలచెట్టున లేక రొక్కమున పంపుచున్నాను.
దీనికొక యుద్ధబుణప్రకరమున (సామిసరివోటు *) నూడినాని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సామున ఏ సంవత్సరములో సాముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.
* 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసుచేయవలయును.
టైటిలో ఇవ్వబడును.
ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.
పేరు.....చిలాసము..... (సప్తమంగ వ్రాయుడు.)

రొ పా మ హా నం గ్ర మ ము

(వై ల కు ఏ జి స్సి.)

ఇంగ్లండు

నర్ వాలెంట్ పిర్లోలుగారు

లండను, ఆగస్టు 14:— నర్ వాలెంట్ పిర్లోలు గారు టైముస్ పత్రికకు ఉత్తరము వ్రాయుచు రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనానిధి నుగుటకు లోపల హిందూ శత్రు ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటువారికి బాధ్యులై యుండ వలె నను నూచిన మాంటేగు మెయ్యుఫర్డు సంగ్రహ నివేదిక పు సిఫార్సులవలన నిర్వహించుననా యని సంకేహమును వెల్లడి. ఈసందర్భమున స్వల్పకాలపు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య విషయమునకు ప్రత్యేక సభల ప్రాతినిధ్య విషయమునను యోచించబడుచున్న మాత్రముచాలను. హిందూ శత్రు సామ్య శిలి సమస్యలలో అతిముఖ్యమగునది వ్యవసాయకులను నిన్ను జాతులను భూస్వాములనుండియు ఋణదాతలనుండియు కాపాడుటయే. వీరిని అణగారినట్లుకావలెను కావలెనని చేయబడుట లేదు కాని సాంఘికమతవిషయములందు జీర్ణించినది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముగాని హిందూ శత్రు ప్రభుత్వముగాని ఈ నిన్ను జాతులకు తగిన ప్రాతినిధ్యమునిచ్చి తమవిషయము కమిషనరులను కామే చెప్పకొన గలుగుటలు చేయకుండ వారినిగూర్చిన కాసనములను జేయగలుగుదురు? కాసనసభయందును స్టేటు కాన్సిలనందును ప్రజానియత్న లగు సభ్యులు నిన్ను జాతులకు కష్టకరములగు కాసనములను జేయు సందర్భములందు గవర్నరు జనరలుగారికి వ్యభిధ్యత విశేషముగా గలను. ఏవిధమగు నియోజవాధికారి మున్నును నిన్ను జాతులు తమ ప్రతినిధుల మెన్నుకొన జాలియుండరు. రాష్ట్రముల గవర్నరుల సర్టిఫికేట్ల వై హిందూ శత్రు ప్రభుత్వమువారికి అప్పీలు చేయుటకు అధికారము గలదు గాన గవర్నరుల నిలియు చిట్కలగలిగి యుండును. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమునకు మార్గము నేర్పణయినదని చెప్పబడిన మాంటేగు-మెయ్యు ఫర్డు సంగ్రహవిధానమున అప్పీలుచేయు హక్కు నిర్దేశంప బడియుండలేదు. అప్పీలుచేయు అధికారమున్నచో గవర్నరు అధికారమునకు భంగము గలుగును. అప్పీలుచేయువారు స్టేటు కాన్సిలలోను ఆఫీలభారత కాసనసభలోను ప్రజానియత్నల సానుభూతిని సహకారమున బడసినచో హిందూ శత్రు ప్రభుత్వమువారి నిలియు కష్టమగును. ప్రత్యేక జాతుల ప్రత్యేకముగ కాసనముల నేర్పణయెట అభివృద్ధినిందిన ప్రజాసత్తాకము లందునునుండియున్న జి. అట్టియేర్పాటునలన అనుభవములగు ప్రజాప్రతినిధులకు కళింకగా గలుగునని భానింప గూడదు. దురాశ్రితములకు లోనుగాకుండ ఏర్పాటుచేసినచో ప్రత్యేక సంఘ ప్రతినిధులకు నూచియులగు చిట్కలు తటస్థింపక

పోవచ్చును. ఇకముందు గవర్నరులను రాజప్రతినిధులను మానవత్వమున మించినను మాంటేగు మెయ్యుఫర్డు ధానమున చెప్పబడిన సాధకములు ఉపయోగకరముగ నుండునా?

కెనడా గోరూముపంట

టెటావా, ఆగస్టు 15:— ఈ సంవత్సరము గూడ నిరుదు పండినంత పంటపండుట కవకాశము కలదు.

జకోస్టోవకులకు బ్రిటిషువారి సహాయము.

లండను, ఆగస్టు 15:— బ్రిటిషువారు జకోస్టోవకులకు తోడ్పడ నెంచుటవలన మంచిఫలితము కలుగగలదు. ప్రత్యేకముగా స్థావరముల కొక రాష్ట్రీయను బ్రిటిషు వా నేర్పరుప దలచిరి. దానికి హద్దు నిక. నేర్పడకపోయినను దాని ఏర్పాటు వలన జకోస్టోవకుల తూర్పువకు విస్తరించుటకు నిరోధముకలుగును

కెనడా సేనానాయకుడు.

రోయలు కెనడియన్ డ్రాగును దిశమునందలి బ్రిగే డరు జనరలు విలముస్లేగారు నై బేరియాలోని కెనడా సేనకు అధిపతిగా నియమింపబడెను.

వెండిమార్కెటు.

లండను, ఆగస్టు 15:— ఆంగ్ల శత్రుమునందు ఒకబొత్తు వెండిమార్కెట్ వెల 48 18/16 పెన్నులని కోకాధికారి ఉత్తరపు ప్రకటించెను. వై నావా రెక్కున కోరుదురను విషయమును నూచించుచు సాంఘాయి మాజకపు మార్కెటునందు భర మెచ్చెను. సాక్ ప్రాన్సిస్కోకు కొంతవెండి వచ్చినది నమృతమయ్యుది గాని అవసరమగునంత లభింపలేదు.

ఆగాఖాను గ్రంథము.

లండను, ఆగస్టు 14:— ఆగాఖానుగారి గ్రంథము మొ డటిప్రతి పూర్తియైనది. రెండవప్రతి ముద్రింపబడుచున్నది.

లంతెర్జాతీయాహార పదార్థ సంఘము

లండను, ఆగస్టు 16:— ఈ సంఘముయొక్క వార్షిక వర్ధంతి విందును లండనుగవర్నరుని నిన్ను రాత్రి దొరితమువారు జరిపిరి. సంఘమువారింతవరకు 1,00,000,000 పానుల సామ గ్రులను చేర్చిరి. ఆపత్కాలమున నన్ని సామగ్రులను పరిశోధించి సమకూర్చుకొనవలెను. సహకారమువలన విషయము కలుగ గలదుగాని అదిచాలదు. అంతర్జాతీయ పద్ధతిమూలాధారము

గాననే పలువురు జాతీయసంఘమును కోరుచున్నారు. ఈ పద్ధతినే దానిని గూడ నేర్పరుపగునని రాబర్టు సెసిల్ ప్రభువు నుడివెను.

వర్గండు సితి.

లండను, ఆగస్టు 16:— సీక్ ఫెక్ పక్ష ప్రదర్శనలు జను, జాతీయపక్ష ప్రదర్శనములును ఏక కాలమున జరుగు నని తెలుపబడినది నిన్నటివరము డిల్లీలో గారు ఓరుగుకు వచ్చిరి. వారికి స్వాగతపత్రములు సమర్పించబడినప్పుడు వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి జాతీయసభాస్థానమునకు ఉత్సవమున దిసికొని పోవడిరి. సభానుండిగమునెద్ద 200 మంది వైఖలులు బారులు దీరి యుండిరి. రాజుగారి నిర్బంధమువలన కష్టము గలుగు సితి జనలకు గలిగింపబాల నని జనులను వెల్లిపొమ్మని డిల్లీయగారు ప్రార్థించిరి.

పారిసువై శత్రువిమానము.

పారిసు, ఆగస్టు 14:— నిన్నటిరాత్రి 11-52 గం. కు శత్రువిమానములు వచ్చుచున్న వను సంజ్ఞ చేయబడెను. శత్రు విమానములవై విమానభింగు లగ్నిని వర్షించెను గాని కొన్ని విమానములవచ్చి పారిసు నుండలమునందు బొంబు లనేకము లను వేసెను. కొంతమనుష్యులవచ్చును వస్తువచ్చును గలిగెను. 12-38 గం.కు విమానములు వెల్లి పోయినది సంజ్ఞ చేయబడెను.

సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము

లండను ఆగస్టు 15:— ప్రతి అధినివేసెమునకును ప్రతినిధిగా నొక మంత్రి లండను నగరమున నివసించి సామ్రాజ్యయోధ్య మంత్రివర్గ సభలకు వెళ్లుచుండునట్లు ఆసభవారు నిశ్చయించిరి. కెనడాకు కంపుగారును దక్షిణాఫ్రికాకు జనరలు స్కట్లూ గారును ప్రతినిధులుగా నుండవచ్చును. ఆస్ట్రేలియాకు హ్యూ గుగారే యుండవలెనని ఆయన కోరుటలేదు. ఈ స్థాయిమం త్రులు మధ్యవర్తులుగా నుండురని టైముస్ పత్రిక వ్రాసినది.

జాతీయయుద్ధ పత్రములు

లండను, ఆగస్టు 15:— ఈనిధికి 1100000000, పాను లు చేరినవి. 1917 లో 9459000 చేరినవి. ఈసారి అపార మగు ధనము క్రమక్రమముగ వారము వారము నిక్షేపించుట వలన చేరినది. వారమునకు 250 లక్షలపానులు కావలెనని ఎల్ని చికరు చాన్సలరుగా నుడివెరి.

మిత్రమండలి పురోగమనము.

లండను, ఆగస్టు 15:— గతరాత్రి రెయిన్ కోరుకు తూర్పున స్థానిక సమరము తీవ్రముగా జరిగినది మేము కొంత వరకు పురోగమనమును సలిపితిమి. అల్బర్టుకు త్తరమున సెక స్థానము నాక్రమించితిమి. అల్బర్టు యొట్టిలకు నకుమ రాత్రి యంతయును పోరుజరిగినది. మరి వెస్ట్ వోల్ట్ పురోగమనము జరిగినది. చాలమందిని మరణింతులను పట్టుకొంటిమి. అర్రా మురు ఆగ్నేయమునను మెర్విల్లీ గమిపమునను మేము శత్రువుల ను తరిమితిమి. రోబెక్టు తూర్పునను మెర్విల్లీ రంగము నకు శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. ఈనెల 8-వ తేది ఉదయ ముమొదలు ఆంగ్లచతుర్థ సేన 21844 గురిని పరాను ప్రథమ సేన 8500 మందిని మొత్తము 30,344 గురిని మాంటిడిడరు అల్బర్టు రంగమున పట్టుకొనెనని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

ఫిరంగుల యుద్ధము.

అప్రి ఓయిజీలకు నకుమ రాత్రి ఫిరంగు లధికముగా కాల్చబడెనని పరానువారు తెలిపిరి.

6 శత్రువిమానములను కూల్చుట.

ఈ నెల 18-వ తేదీని మావిమానములు టినిసివీల్లెని గుండ్లను వదలి 2 విమానములను వాశనము చేసెను. మూడు ఆంగ్లవిమానములు టిరిగి రాతము. 18-వ తేదీ రాత్రి విమానకాలలమీదను ఇనుపదారుల మీదను మావిమానములు బొంబులను వదలి ముగ్గీశముగా మరలివచ్చెను. ఆ ఘోరయుద్ధము వైలు స్తేషనుమీదను దారిమీదను వేయబడిన బొంబులనుగిరిగా తిగిలి నవి. 4 విమానములను పారదోలితిమి. మావిమానములన్నియును మరలివచ్చెను. రాత్రి విమానకాలలమీదను కర్మాగారముల మీదను మరి ఇతర స్థానములమీదను మావిమానములు బొంబు లను వదలి మరలి వచ్చెనని విమానకాఖాయంత్రులు తెలిపిరి.

ముందుకు నడపలేదు. ఇతర రాజ్యాంగములందుకు పునర్విమర్శనమునకై రాజ్యసభ కల్పించబడిన దని అధికారాధిపతి నాలు వాదించుచున్నాడు. ఇతర రాజ్యములందు కాననసభలో ప్రజాప్రతినిధులు మాత్రముందుగాని హిందూదేశీకానన సభలందువలె నధికారనియంత్రులుండరు. రెండవ సభకు పునర్విమర్శనాధికార ముందుగాని స్వతంత్రాధికారము లేదు. మొదటకు సంస్కరణవిధానమునందు రాజ్యసభ ప్రధాన కానననిర్మాణసభ యని నిర్వచించబడినది. మహాకాననసభ సమ్యక్తంపని కాననములను రాజ్యసభ కాననములకు మార్చగలదు. కానననిర్మాణాధికారము లేని కాననమహాసభ విలంబపాదములను చర్యలను సాధనము కాగలదు గాని ప్రజల బాధ్యతలను స్థాపించుటకు సాధనము కాజాలదు. మెర్లి-మింటో సంస్కరణవిధానమునకు పట్టిన దుర్బలతయే మొదటకు-మమ్మి ఫర్మ విధానమునకును పట్టునని భారతీయుల యనుభవము తెలుపుచున్నది.

ఇతర నిరంకుశరక్షణములు

నిరంకుశాధికారరక్షణమున కిరవమార్గములును గలవు. గవర్నరు జనరులును సభాసమేతుడైన గవర్నరు జనరులును పూర్వమునలె రెన్యూలేషనులను ఆర్డినెన్సులను నిర్మించుట కధికారము కలిగియుండును. రాజ్యసభను కాననమహాసభను తలచినపుడు గవర్నరు జనరులు విచ్ఛేదము చేయవచ్చును. విచ్ఛేదాధికారము నిరంకుశాధికారములను ద్విగుణీకృతము చేయుచున్నది. సంస్కరణవిధానము కానననిర్మాణాంగమునందు ప్రజలకు బాధ్యతను కలుగజేయుటకు బదులు అధికారబలమునకు బలమును కలుగజేయుచున్నది.

కానననిర్మాణాంగమునందు కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునకును మొదటకు విధానమునకును ఏదియైన పోలికయు లేదు. రాజ్యసభను దీనివేసినగాని ఇండియా ప్రభుత్వమునందు భారతీయుల కేవిధమైన బాధ్యతయు కానననిర్మాణాంగమునందు కలుగలేదు.

కార్యనిర్వాహకసభ్యులు

కార్యనిర్వాహకాధికారము భారతీయుల కధికముగ కలుగుటకై రెండవ కార్యనిర్వాహకసభ్యుని నియమించుటకు సంస్కరణవిధాన మంగీకరించుచున్నది. సభ్యులను నియమించుటకు గల గుణగణంబులకును సభ్యుల సంఖ్యలకును గల నిర్బంధములు తొలగింపబడినవి. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ఆర్డును కార్యనిర్వాహకసభ్యుల అన్ని పుడు ముగ్గురు భారతీయులందనలయననియు ప్రజాప్రతినిధులు వారి నెన్నుకొనవలెననియు నిర్ణయించినది. మొదటకువిధానము సభ్యుల సంఖ్యకు నియమమును తొలగించి ఇరువురు భారతీయులు లండన్ లె ననియు సభ్యులను గవర్నరు జనరులు నియమింపవలె ననియు నిర్ణయించినది. కార్యనిర్వాహకాంగమునందును సంస్కరణ విధాన మాశాభంగమును కలిగించినది. అధికారదుర్బలమును బలపఱచినది.

ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము

కాంగ్రెసు - లీగు విధానము ఆదాయవ్యయములను చర్చించి అంగీకారమును పడఁజేయవచ్చును. మొదటకు విధానము కాననమహాసభ కాదాయవ్యయములను విచారించుట కధికారమును కలిగించుచున్నది గాని నిర్ణయించుట కధికారమును కలుగజేయ లేదు. అధికప్రతిపాదనము లామోదితము లైనను ప్రతిఘటితము లైనను వానివలన రాజ్యాంగాధిపత్య కలుగుట యసంభవము.

ప్రీవి కౌన్సిలు

ప్రీవి కౌన్సిలు రాజ్యాంగసంస్కరణమునందు సూచించబడిన సూత్రసంస్థాపన. ఈసంస్థాపనలన కలుగఁగల ప్రయోజనములను నిర్ణయించుట యసాధ్యము. స్వదేశసంస్థానములందును బ్రిటీషు హిందూదేశమునందును గల ప్రతిఘోషంతులు సభ్యత్వమున కర్హులు. బార్నిసార్వభౌముడు సభ్యులను జేతాంతము నియమించును. సభ్యులతోడి గవర్నరు జనరులను కనసరవని తోచినపుడు ప్రీవి కౌన్సిలు రాజ్యాంగములకును పరిపాలనకును సంబంధించిన విషయములను సంప్రతింపగలదు. ప్రీవి కౌన్సిలుకు స్థాయిసంఘము లేర్పడి ఆ సంఘములు ఇంగ్లాండునందునలె పారిక్రామిక కాన్స్ట్రస్ట్రక్షణమునకును విద్యాక్షేత్రమునకును సంబంధించిన సమస్యలను నిర్ణయించుట కుపయోగపడవలయు నని విచేదికాన్సర్వేటరుల సంకల్పము. సభయందు శీతకరంగాయరు అబ్దుల్ రహీము విశ్వేశ్వరయ్య మార్గరాయలను బోలిన ప్రజాపరత్వంతులు వియమితు లైన దేశమున కుపకారమును గిల్యుతు కార్య గాగ్గును

బోలిన యధికారాధిపతియు నియమితు లైన సభ్యత్వము కలుగఁగలదు. స్వదేశ సంస్థానములకును బ్రిటీషు ప్రదేశములకును ఆసంస్థాన మేప్పుకుటకు కాలక్రమమున నీ సంస్థాపన మొక సాధనమున కేర్పడవచ్చును. స్థిరీకరణములు మొదలగు నిర్మాణములు రాజ్యాంగాధిపత్య కనుకూల మైనను ఇండియా ప్రభుత్వమునందు నూచితము లైన రాజ్యసభావిధానములు భారతజాతీయములకును స్వపరిపాలనమునకును బాధ్యతాయుత పాలన ప్రాప్తికిని నిరాకరణయోగ్యము లగుచున్నవి. శరమునకు నిరంకుశాధికారమును ఆంగములకు బాధ్యతాయుతాధికారమును రాజ్యాంగ నిర్మాణములందసంభవము.

రాష్ట్రపాలనము

బాధ్యతాయుత పరిపాలనము క్రమవిధాన పరిపాలనము పొందుటకు ప్రథమ ప్రయత్నములను చేయుటకు రాష్ట్రములు తేత్రములు. రాష్ట్రములందు వెంటనే కొంత బాధ్యతను కలుగజేయవలయును. స్థిరీకరణ ఆంశాల మైనతోడనే సంపూర్ణ బాధ్యతను కలుగజేయుట నూ లక్ష్యము. ఇందువలన ఇండియా ప్రభుత్వమునందు ఆప్రభుత్వము స్వకీయ బాధ్యతల నిర్వహణమున కుపకరణ విధమున ఆర్థికపాలనమునందును కాననవిషయములందును విశేషమైన స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే రాష్ట్రములకు కలుగజేయుట నుపసన మగుచున్నది.

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము

మొదటకు-మమ్మి ఫర్మ విధానమునకు గలదుర్బలములు వారు సూచించిన రాష్ట్ర రాజ్యాంగ విధానములన కలుగుచున్నవి. రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పాలనమును స్థాపించుట సంస్కర్తల సంకల్పము. బాధ్యతాయుత పాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై చేసిన యేర్పాట్లు క్లిష్టములు, అభూతములు, అసర్వప్రతిపాదకములు, సంస్కరణ విధానముల నిరాకరణమునకు మొదటి కారణము కర్మిను మారిన గార్ల సంబంధసాహచర్యములు. కర్మిను గారు తమ శిఖలందు ద్విరాజ్యాంగ పాలన విధానమును ప్రచురించినపుడు భారతీయుల లం ద య నే క గ్రీ వ ము గ క ర్మిను గారి విధానమును ఖండించిరి. నిరాకరింపబడిన విధానమునుంచిదైనను పునరామోదమును పడెముట కష్టము. విధానము సహజముగ మంచిని కానపుడు ప్రచండమైన ప్రతిఘటనము కలుగుటతో వైపరీత్యము లేదు. విల్లింగ్టన్ ప్రభువు ప్రసంగమును మొదటకు రాజ్యాంగ ప్రకటనమును ప్రాప్తావేశకరసభల ప్రతిపాదనములను సమన్వయము చేసినపుడు ద్విరాజ్యాంగవిధానమును విచేదికాధికారులు చిరకాలము క్రతమే బాధ్యతాయుతస్వపరిపాలనకుండెమును రుచి చూపుటకై పన్నిన మాయోపాయ మని విచిత్రమగుచున్నది. ద్విరాజ్యాంగవిధాన నిర్మాత లెవరైనను దాని బాగోనిలను గ్రహించుట మన ధర్మము.

రాజ్యాంగ విభజనము

రాష్ట్రములందు స్వపరిపాలనవిధానమును స్థాపించుటకు భారతీయులయందును భారతప్రభుత్వమునందును కేంద్రీకృతమైన రాజ్యాధికారమును రాష్ట్రప్రభుత్వాధికరణము చేయుటయు రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారమును ప్రజాధీశముచేయుటయు సాధనములు. కొంతకాలకు హిందూదేశీప్రభుత్వాధికార మివలనకై రాష్ట్రాధీశము చేయబడినది. రాష్ట్రములకు ప్రత్యేక కాననములు చేయుటకును ఆదాయవ్యయములను నిర్ణయించుటకును రాజ్యభారమును నిర్వహించుటకును గల యధికారమును విస్తృతము చేయుటకును నిరూపించుటకును సంస్కరణ విధానము పూనుకొనినది.

ఆదాయవ్యయ విభజనము.

రాజ్యపాపమునకు సాధనమైన యాదాయము రాజ్యాదాయముగను రాష్ట్రాదాయముగను వేరుచేయబడి బాపతుచాగ రాష్ట్రాదాయము క్రిందను సామ్రాజ్యాదాయము క్రిందను చేర్చబడినది. ఇపుడు భూమి సెక్సు, వృత్తి పన్ను, స్టాంపులు, ఎక్సైజు, నీటి పన్ను రెండు బాపతులందును చేరియున్నవి. సంస్కరణవిధానము వృత్తిపన్నును సామాన్యపు స్టాంపులను సామ్రాజ్యాదాయము క్రిందను, భూమి సెక్సును నీటిపన్నును ఎక్సైజును కోర్ట్ ఫీజు స్టాంపులను రాష్ట్రాదాయము క్రిందను చేర్చినది. రాష్ట్రాదాయమునందు 100-కి 87 వంతును సామ్రాజ్య వ్యయమునకు వినియోగించుటకును, కేషిం చినది రాష్ట్రాదాయముగ నుండునటులును నిర్ణయించబడినది. గతసంవత్సరపు రాష్ట్రాదాయము 1,584 లక్షలనుండి 1,868 లక్షలు సామ్రాజ్యప్రభుత్వ వ్యయమునకు పోన, కేషించిన

201 లక్షలును రాష్ట్రవ్యయముకై వినియోగించబడును. చెన్న రాష్ట్రాదాయము 1,831 లక్షలనుండి 840 లక్షలు వ్యయము పోన కేషించిన 491 లక్షలనుండియు 123 లక్షలు సామ్రాజ్య వ్యయమునకు పోన 63 లక్షలు రాష్ట్రవ్యయముకై నియమించుటకును. కాననసభలయందు మన ప్రతినిధులు చిరకాలమునుండి యవలంబింప వలయునని కోరుతున్న పద్ధతిని సంస్కరణవిధాన మంగీకరించుట సంకల్ప ప్రకరము. కాని, సామ్రాజ్యవ్యయమును విశేషవ్యయమైన సంవత్సరమును ప్రమాణముగ ననుసరించి నిర్ణయించుటవలన భారత ప్రభుత్వమున కారంభమునందే లాభము కలుగుచున్నది. భారత ప్రభుత్వవ్యయమునకు బంగారము 100-కి 10 బాంబలు 9 వంతును సొమ్ము నిచ్చుచుండఁగ చెన్న రాష్ట్రము 100-కి 47 వంతును నిచ్చుట యనుచితము. ఈ యక్రమమును మొదటకు గారంగీకరించుచు నివాగదోపాయమును నిర్ణయింపక స్థిరము చేయుటవలన చెన్న రాష్ట్ర వికాసము నుత్తరమగుచున్నది. భారతప్రభుత్వవ్యయమునకు చెన్న రాష్ట్ర మన్ని రాష్ట్రములకంటె నధికము నిచ్చుచున్నది. బంగారము 68 లక్షలను చెన్న రాష్ట్రము 428 లక్షలను ఇచ్చుట వ్యాయచిరద్దము. ఈ యన్యాయమును ముందెత్తబో కాక రాష్ట్రప్రభుత్వ నిర్మాణ సమయమునందే నివారించుట యవసరము. ఆంధ్రదేశాదాయమును విడదీసినపు డీ వ్యత్యాసము విశేషముగా నుండునని తోచుచున్నది. చెన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వమును ప్రజలును ఈ మార్పును చేయించుటకై గట్టి ప్రయత్నములను చేయవలసియుండును. చేయనియెడల,

“రాష్ట్రములు యథావిధిగా స్వపరిపాలనమును కలిగియుండుటకై వ్యయమునకు తగిన యాదాయ సాధనమును నిర్మింపవలయును గాని మంచి స్థితి గల రాష్ట్రములమీఁద కాశ్యతిముగ నాధారపడియుండఁజను.” అని తెలిపిన సద్భావములకలె మృతాక్షరముగ నుండును. రాష్ట్రపరిపాలనములకు ఆస్థులు చేయు స్వాతంత్ర్యము నొసంగక భారతప్రభుత్వము ద్వారా చేయుచుండవలెనని నిర్ణయించుటవలన వాక్లిక స్వాతంత్ర్యమునకు పరిమితి యేర్పడినది. లాభ ప్రదమైన వ్యయము చేయుట కస్పృహకర్యము గాన రాష్ట్రస్వపరిపాలనమున కప్పులు చేసెడి స్వాతంత్ర్యమును విశేషముగ నుండుట యత్యవశ్యము.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వము

ఏకాధికారిపాలనమునందు బాధ్యత యుండుట దుర్లభముగాన సకలరాష్ట్ర ప్రభుత్వములందును ఏకాధికారిపాలనము పోయి సంయుక్తపాలన ముండవలయు నని చిరకాలముగ జాతీయమహాసభ చేయుచున్న ప్రతిపాదనముల కనుకూలముగ నన్ని రాష్ట్రములందు సభాముతపాలనమును కలిగి యుండవలయు నని నివేదిక నిర్ణయించుట యుక్తముగ నున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము సంప్రాప్త మైనపుడు సభాసమేతమైన రాష్ట్రపాలనము సంప్రాప్తమగునా కాదా యను సంతేషము వినిర్మాణమువలన తొలగినది. రాష్ట్రప్రభుత్వవిభజనము ఆపూర్వమై దురాచార్యముగ నున్నది. రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుతపాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై ద్విరాజ్యాంగవిధానమును సంస్కరణనివేదిక నిర్ణయించుచున్నది. ఒక రాజ్యాంగము అధికారాయుత్తము. మరొక రాజ్యాంగము ప్రజాయుత్తము. ఈధర్మరాజ్యాంగములను పాలించుటకై ప్రభుత్వమునందు నాణ్యంగములు నిర్మింపబడినవి: 1. గవర్నరు, 2. కార్య నిర్వాహక సభ్యులు, 3. మంత్రులు, 4. ఉపదేశికులు. కార్య నిర్వాహక సభ్యుల సంఖ్య మూ టి నుండి రెండుకి తగ్గించినందునను అంవోక భారతీయులు ముండుటవలనను భారతీయార్యము మోచినదనట యనుచితము. అధికారాయుత్తవిషయములీ ప్రభుత్వాధీశమునందుండును. అధికారాయుత్తవిషయములను ముందొక యుపసంఘము నిర్ణయింపగలదు. గవర్నరు సభ్యులను నియమించును. ఆసభ్యుని కాననసభకుండి నియమింపవలసిన యక్కణత్రము. గవర్నరు వర్తమానకాలమునందునలెనే యధికారాధిపతిని నొకని నియమింపవచ్చును. ఈయంగమునందు అధికారిబలము మురక్షితముగ నుండగలదు. రెండవ ప్రభుత్వమునందు గవర్నరు ఒకమంత్రినిగాని మంత్రులనుగాని నియమించును. గవర్నరును మంత్రియుచేరి ప్రజాయుత్తవిషయములను పాలించుట. మంత్రిగాని మంత్రులనుగాని గవర్నరు కాననసభలోని ప్రజాప్రతినిధులనుండి నియమించును. కాంగ్రెసు లీగులు, కోరింట్లు మంత్రినైనను ప్రజాప్రతినిధు లెన్నుకొనుట కధికారము లేదు. గవర్నరు ఏ యధికారాధిపతినినో ఏ పక్షపాతినినో మంత్రిని నియమించినపుడు మంత్రి ప్రజాభిమతిబలము తెలుపఁజాలదు. మంత్రులు రాష్ట్రప్రభుత్వము

నందు సభ్యులుగ నుండును గాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ నుండరు. కార్యనిర్వాహకసభ్యులు ఉన్నతాధికారులు. నందు శ్రీమంతుల సామాన్యాధికారులు. వీరికి తోడుగ గవర్నరు ఉపదేశికుల నిరువురు నియమింపవచ్చును. ఉపదేశికులు అధికారము భవముగల యూరపియనులై యుండును. ఉపదేశికులు సలహా నియోజనముగాని సమర్థులు నియోజనము. రాష్ట్రప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వాహకసభ్యు లిరువురు మంత్రు లిరువురు ఉపదేశికు లిరువురు కలిసి ఆయుగురుండవచ్చును. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము అర్హుల కార్యనిర్వాహకసభ్యు లుండవలయునని కోరుచున్నది. ఆయుగునికి పనిలేదని ఖండించుచు నాటు మందిని జేతొకవిధముగ నిర్ణయించుట యధికారుల చతురోపాయముగ నున్నది.

ప్రభుత్వవిధానము

ప్రభుత్వవిధానమునందు సభ్యు లందఱి సంప్రదింపున గోరినను అధికారాయత్తవిషయములందు మంత్రుల ప్రమేయము లేకుండను ప్రజాయత్తవిషయములందు సభ్యుల ప్రమేయము లేకుండను గవర్నరు నిర్ణయింపగలడు. ప్రజాయత్త విషయములను గవర్నరు మంత్రులు కలిసి పాలించుచుండును. కాని, గవర్నరునకుఁ గల నియంత్రణాధికారమును ఉపదేశాధికారమును మంత్రుల బాధ్యతకును స్వాతంత్ర్యమునకును భంగ కరములగు నున్నవి. సంస్కరణగ్రంథమునందు

“మంత్రులు గొప్ప పారపాలు చేసినను సవరించుటకు వీలున్న విషయములును విశాసమున కవశ్యమైన విషయములు సాంఘిక సేవకును స్థానికజ్ఞానమునకు వీలైన విషయములును భారతీయు లభిరుచిని చూపిన విషయములును ప్రజాయత్త శాఖయందు చేర్చవలయును.”

“కాంతిరక్షణముల కవశ్యమైన విషయములను సామాన్యప్రజాజేబుమున కవశ్యమైన భూమి సిట్టు భూమి హక్కు మొదలగువిషయములనుప్రజాయత్తశాఖయందు చేర్చవలయును.” అని సూచింపబడినది. స్వపరిపాలనాంశము గల కాంతిరక్షణము భూమి సిట్టు మొదలగు విషయము లధికారయత్తములై యుండగ, సారవంతమైన బాధ్యతాయతీపాలన మొసంగబడిన దని సంకలించుట దాతలకును ప్రతిగ్రహీతలకును అవమానకరము.

మంత్రుల దళ

ప్రజాయత్త విషయ వ్యవహారములను ఆయోచయముగ నున్నది. ప్రజాయత్తము లయిన విషయముల నుపసంఘముని నిర్ణయింపవలయున గాన వాని నిరూపణ మిట్లును నిరపయోగము. కాని, నివేదికయందు ప్రచురించిన పట్టికలో 1 స్థానికస్వపరిపాలనము 2 ప్రభుత్వముధ్యుపసంకేతికవిద్యా శిక్షణము 3 వైద్యము పారిశుధ్యము 4 పరిపత్తి 5 రోడ్లు మునుగు కాలనాలు నీటిసదుపాయ మొదలగు విషయములను చేర్చవలయునని సూచింపబడినది. ప్రజాజేబుమున కవశ్యమైన నిర్బంధాధికారి దానముగాని నీటివసతులనుగాని వైద్య సహాయముగాని మంత్రు లిల పెట్టవచ్చును మంత్రులకు దుర్భర మగుచున్నది. ప్రజాయత్తశాఖలకు వ్యయము నిరంతరము మొచ్చుచుండుననియు వర్తమానవ్యయంశములను తగ్గించుటకు వీలు లేదనియు మొంపేగు గా రంగీకరించుచున్నాడు. రాష్ట్రాధ్యక్షులను నుండి భారత ప్రభుత్వ వ్యయమును అధికారాయత్త ప్రభుత్వ వ్యయమును కోను జేపించినది. ప్రజాయత్తవిషయముల కుపయోగించును. గవర్నరు కార్యనిర్వాహకసభ్యులు మంత్రులు ఉపదేశికులు కూడి ఆదాయవ్యయ పత్రమును సిద్ధము చేయుదురు. మంత్రులు ప్రజాయత్త విషయవ్యయములను నిర్ణయింపవచ్చును గాని అధికారాయత్తవిషయముల వ్యయమును తగ్గింపజాలరు. అధికారాయత్తవిషయముల వ్యయమును తగ్గించుటకు మంత్రుకి అధికారము లేదు. ప్రజాయత్త శాఖయందలి యితరవిషయముల వ్యయమును తగ్గించుటయు సవంధము. సన్నిహితసంబంధము గల యధికారాయత్త కార్యనిర్వాహకులకును ప్రజాయత్త మంత్రులకును వ్యయంశమునందు సంబంధము సిద్ధము. సంబంధము స్తంభమున కలిగించును. ఈ స్తంభమును నివారించుటకై గ్రంథమునందు కొన్ని యుపాయములు యోచితములై నిరాకరింపబడినవి.

“ప్రతిబంధకము మూలాధారమునందే కలదు. సామాన్యోపాయములకు సాధ్యము గాదు.” అని మొంపేగు గారు నిర్ణయించిరి. ఈ భావమునే కాంగ్రెసు-లీగు విధానమున కేల యన్వయింపరావొక తెలియకున్నది. మంత్రులు తమ ధర్మమును నిర్వహింపజేయవలసిన విద్యావ్యాపకాధికారములకై ఇది కలుగుఁ గల రాష్ట్రీయంశములమీదఁ గాని భారత ప్రభుత్వాజ్ఞాన సారముగఁ గాని క్రొత్త పన్నులను విధింపవలయును.

ప్రజలు పన్నులను చెల్లింపలేక తిండిలేక మాచుచున్నారని ఇంతవరకును వాదించుచున్న మన కర్మగారు రానుచుండ రావుగారు కృష్ణారావుగారు వంటి నాయకులు బాధ్యతాయతీపాలనపు రుచిని క్రొత్త పన్నుల రూపమున ప్రజలకు చూపకలసియుండురు.

ప్రజాయత్తవిషయములకు క్రొత్త పన్నులను నిర్ణయింపగల బాధ్యత మంత్రులకుఁ గలదు గాని కార్యనిర్వాహక సభ్యులకు లేదు. శ్రీమంతులే పన్నుల నీయక తప్పించుకొనుట లోకాచారముగ నుండ, నీటుపేదలును మొంపేగు గారు నిర్వచించిన “నిరక్షులకుక్షులు”ను క్రొత్త పన్నుల నిచ్చెదరా, క్రొత్త పన్నుల నీయగలరా? ద్రవ్యము లేనపుడు విద్యావ్యాపకాధికారములు దుర్లభము లగును. ఒకవేళ ప్రజాప్రతినిధులు కాననభయందు మంత్రుల యుపదేశము ననుసరించి యధికారాయత్తవ్యయంశములను తగ్గించి ప్రజాయత్తాంశములకు వినియోగించుట కంగీకరించినను గవర్నరు శిశుమారచక్రమయిన ధ్రువపత్రమును ప్రయోగించును. ఈ మహాచక్రము కానననిరాకరణమువలె వ్యయంశనిరాకరణమును చేయగలదు. పడెండ్ల కొకసారి నియమింపబడి యుపసంఘము కాననసభల ప్రవర్తనమును పరీక్షించి యధికారమును తగ్గింపవచ్చును. పిల్ల లల్లరి చేసిన నన్నము పెట్ట మని పెద్దలు బెదిరించునట్లు మన యధికారబంధువులు మంత్రులకు కాననసభలను అధికారోపసంహారము చేయుదు మని బెదిరించుచున్నారు. లోకమునం దే రాజ్యాంగతంత్రమునం దే మహాజాతి పట్ల నిట్టి తంత్ర మవలంబించబడినదో గ్రంథకర్తలు తెలుపవలసి యుండును. పడెండ్ల తిరువాత మంత్రుల వ్యవహారసామర్థ్యమును పరీక్షించుట కొక యుపసంఘ మేర్పాలు చేయబడును. ఉపసంఘము మంత్రుల సామర్థ్యాసామర్థ్యములను పరీక్షించి రాష్ట్రీయమునందు స్వపరిపాలనాధీని కేసు తోచినట్లు మార్చవచ్చును. మంత్రులకును ప్రజలకును పన్నుల విషయమై సంబంధము మంత్రులకును కార్యనిర్వాహక సభ్యులకును రాజ్యాంగసంబంధము, మంత్రులకును గవర్నరునకును ప్రజాయత్తాధికారాయత్తవిషయ సంబంధము, మంత్రులకును కానన సభకును అధికార ప్రాపక ప్రజాప్రాపకసంబంధము. ఈ సంబంధము తెల్ల నిరంతరము కలుగుచుండును. కాననసభకు మంత్రులను తొలగించుటకుఁ గాని వారి జీతములను నిరాకరించుటకుఁగాని బాధ్యతాయతీ పరిపాలనము గలరాజ్యములందువలె సధికారము లేదు గాన స్తంభం మేర్పడుచుండును. స్తంభం విమోచనమునకు గవర్నరుయొక్క నిరంకుశచక్రము శరణ్యము.

“అయి చెండ్ల తిరువాత భారత ప్రభుత్వస్థానము సారముగ మంత్రుల వేతనముల సధికారాయత్త శాఖయందలి తగ్గించి ప్రజాయత్తశాఖాధీనము చేయవచ్చును. ఈవిషయమై కాననసభలు తీర్మానములను చేసినపుడు భారత ప్రభుత్వము మంత్రుల వేతనములను ప్రజాయత్తశాఖాధీనము చేయవలయును. అప్పుడు కాననసభలకు మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించుట కధికారము కలుగును గాన బాధ్యతాయతీ పాలన మేర్పడఁ గలదు.”

మొంపేగు గారియొ సద్భావ సుధాధారుల హస్తమునం దే విధమున పరిణమించునదియు కాలము నిర్ణయింపవలసి యున్నది.

కాననసభలు

ప్రతిరాష్ట్రీయమునందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్య యధికముగనుండునట్టి కాననసభ నిర్ణయింపబడును. ప్రతినిధులును విశాల మైన నియామకాధికారధారమున ప్రత్యక్షనియోగపద్ధతిని నియోగింపబడుదురు. అవశ్యమైన సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును చేర్చబడును. నియోజకగణము నియోజక ప్రదేశము నియోజకాధికారము ప్రతినిధుల సంఖ్య మొదలగు విషయముల నుపసంఘము నిర్ణయించును గాన ప్రస్తుతవిచారణ నిరుపయోగము. మొల్లి-మింటో విధాన సమయమునందువలె సంకుచితము గాక విశాల మైన ప్రాతినిధ్య సాధనము లేర్పడునను నాశగలదు.

కాని, “నియామకాధికార మాకస్మిక్రముగ సతివిశాలము చేయుటవలనఁ గలిగిడి యధిక సంఖ్యల భారము సాధన సంపత్తిని నిరుపయోగము చేయకుండునట్లు చూడవలయును.” అనెడి చేసిన యుపదేశము ఫలమునందు సంకేయమును కలిగించుచున్నది. భారతీయుల కన్ని విషయములందును అన్ని సమయములందును ఆంగ్లాధికారుల శిక్షణ మవశ్యము గాన సధికారుల యమూల్యాభవములను లాభమును పొందుటకై కాననసభయందు అధికారసభ్యు లుండవలయు నని నిర్ణయింపబడినది. ప్రజాయత్త విషయములం దధికారసభ్యులు సమర్థులు లేరు

కుండుట సమంజసమని యుపదేశింపబడినది. అధికారనియంత్ర సభ్యులు ప్రభుత్వము కోరినపుడు గాక యితరసమయములం దిష్టానుసారముగ సమర్థుల నీయవచ్చును. కాననసభ కన్యతానినుపాధ్యక్షుని నసధికారులను నియమించుటకు కాంగ్రెసు-లీగులు కోరినవి. కాని, పూర్వమువలెనే గవర్నరధ్యక్షుండు గను అధికారసభ్యు లుపాధ్యక్షులుగను నుండవలయునని గ్రంథము నిర్ణయించుట యధికారుల రక్షణమునకు సాధనముగ నున్నది. పెంట్లండుప్రభువర్యు డధ్యక్షుకపదవి నేవిధముగ నిర్వహించినదియు మన కనుభవదేవ్యము. కాననసభలను విశాలము చేయుచు వ్యవహారనిబంధనలందు మార్పుల నంగీకరింపకుండుట యధికారుల విశ్వాసాభావమునకు నిదర్శనము. కానన సభ్యు లుపప్రశ్నల నడుగుట కంగీకరించినను ప్రశ్నలను నిరాకరించుటకు గవర్నరునకుఁ గల యధికారము నిలిచియుండును. తీర్మానములు పూర్వమువలెనే యుపదేశములుగ గ్రహింపబడుచు కాని, కాంగ్రెసు-లీగులు కోరినట్లు ప్రభుత్వమును నిర్వహింపజాలవు.

కానననిర్మాణము

కానననిర్మాణవిషయమునందు కాననసభలకుఁ గల యధికారము విచిత్రముగ నున్నది. బాధ్యతాయతీపాలనము నందు రుచియే యుండజాలదు. సభ్యులు కాననసభయందు కాననములను ప్రవేశపెట్టవచ్చును. ప్రజాయత్తవిషయములందును ధ్రువపత్ర రహితవిషయములందును కాననములను నిర్మింపఁగలరు. సభ్యుడు కాననమును ప్రవేశపెట్టవచ్చును కార్యనిర్వాహకసభ్యుండు కానన మంతయుఁ గాని కొంతగాని అధికారాయత్తవిషయములకు సంబంధించిన దని యాక్షేపించినపుడు గవర్నరునకు ధ్రువపత్రరూపమున నిర్ణయాధికారము గలదు. గవర్నరు ధ్రువపత్రముతో కాననము ప్రచురింపబడినపుడు నిర్ణయాధికారమును కాననసభ కేరించి గవర్నరు జనరలు మతియు నడుగవచ్చును. గవర్నరు జనరలు తీర్మానము నంగీకరింపవలయును. గవర్నరు జనరలు మతియును కోరవచ్చును గవర్నరు కాననము నుపసంహారము చేయవచ్చును, సవరణ చేయవచ్చును; లేదా కాననసభాధ్యక్షుని ననుసరించి మహాపసంఘవిమర్శనమునకు పంపవచ్చును. మహాపసంఘ నిర్ణయమును మాన్పు లేక కాననసభ యంగీకరింపవలయును. కార్యనిర్వాహకసభ్యుండు కోరినపుడు సవరణలను చేయవచ్చును. కాననసభ నిరాటంకముగ కాననము నంగీకరింపవలయును. రాష్ట్రపరిపాలనమునందు కలుగఁగల స్వల్ప స్వాతంత్ర్యమును గవర్నరు ధ్రువపత్రము గవర్నరు జనరలు ధ్రువపత్రము గవర్నరు సవరిణ యధికారము మహాపసంఘాధికారము పోగొట్టుచున్నది. ఈవ్యవహారక్రమము క్లిష్ట మనియు కాలహరణమునకును ప్రతిరోధకతంత్రమునకును కారణముగావచ్చుననియు గ్రంథముం దంగీకరించుచు సధికారాయత్త ప్రభుత్వాధికారరక్షణమునకును ప్రజాయత్తశాఖాధికారియు మహాపకును గత్యంతరము లేదని మొంపేగు గా రానిచ్చుచున్నాడు. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము నాక్షేపించుటయందు మొంపేగు గారి కీ సమాధాన మేల కుప్పరింపలేదో తెలియకున్నది. అధికార ప్రపంచమునందు మునిగియున్న పరిపాలనమున కసధికారుల యుపదేశములు వివరితములుగ తోయింతుండును.

మహాపసంఘము

భారత ప్రభుత్వమునందు నిరంకుశతీలమును మార్పుటకు వీలులేదని సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించుచున్నది గాన నిరంకుశాధికారసంరక్షణముకై రాజ్యసభను స్థాపించినను, సారవంతమైన బాధ్యతాయతీపాలనమును స్థాపించదలచిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వములందు నిరంకుశాధికార సంరక్షణమునకై మహాపసంఘమును (గాండ్ కమిటీ) స్థాపించుట స్వపరిపాలన విధానమునకు ప్రతిఘాత మని చెప్పవచ్చును. మహాపసంఘమునందు 30 మంది సభ్యు లుండిన 14 మంది యధికారులు 7 మంది యధికార నియంత్రులు కలిపి 21 మంది యధికారపక్ష భిమును లుండురు. అధికారబలము గల మహాపసంఘము రాజ్యాంగాధికారములం దధికారాజ్ఞలను రక్షించుటకు తోడ్పడుచుండును. ప్రజాయత్తాంశములందు బాధ్యతాయతీ పరిపాలనమును బంధించుట కిది యొక యపూర్వమైన నిర్మాణము. నివేదిక యపూర్వపరిధికుల కపూర్వనిర్మాణము లవశ్యము లని తెలుపుచున్నది. మహాపసంఘమును ధ్రువపత్రములను అధికారుల హస్తములందు సకలసర్వములకును సాధనములు కాఁగల వని మన యనుభవము బోధించుచున్నది.

విచ్చేదాధికారము

గవర్నరునకు ధ్రువపత్రము మహాపసంఘమును కలుగఁజేసిడి యధికారమునకు తోడుగ విచ్చేదాధికార మొకటి క

[అనుబంధము 4 వ పేజీ తరువాయి]

స్వంతముగాను, రాజునకు గాని రాజ్యాధికారికి గాని కా
సనసభను విచ్చేయు చేయుట కధికారము బాధ్యతాయిత
పాలనము గల రాజ్యాంగములందు మాత్రము గలదు. సకల
రాజ్యాంగములందును బాధ్యత గల మంత్రి ప్రాధికారము
రాజు సభా విచ్చేయము చేయుట యాచారము. లేక
రాజు జేహవరములను బట్టి మంత్రిగ్రహమును మార్చుటను
నపుడు సభను విచ్చేయము చేయుచున్నాడు. మనకు బాధ్యతా
యితపాలనము సంప్రాప్తము కాకపోయినను మంత్రిల ప్రా
ధికార కవతాకము లేకపోయినను విచ్చేయదాధికారము మాత్రము
ప్రబాహింపబడినది. ఈ యేర్పాటు మంత్రిల దుష్టత్వమునకు
ను అధికార సంరక్షణమునకును సాధనము కాగలదు. మనకు
బాధ్యతాయితపాలనము కలిగినపుడు విచ్చేయదాధికారమును
పొందగలము. బాధ్యతాయిత పాలనము గల రాజ్యాంగము
లందు స్థానికమేర్పడినపుడు విచ్చేయదాధికారము ప్రబాధిత
మును నెగ్గించుటకును నిరంకుశపాలనములందరికారవలనను
నెగ్గించుటకును వినియోగపడుచున్నది. బాధ్యత లేని గవర్నరు
విచ్చేయదాధికారము నెట్లు వినియోగించు నదియు తెలిసియే
యిస్తుంది.

పరిశీలన

రాష్ట్రీయస్వతంత్రపాలన అభివృద్ధి లక్ష్యము లెంతటితో గట్టి
కట్టె. అయితే కొకసారి రాష్ట్రీయస్వతంత్ర్యములయొక్క
యొక కానసభయొక్కయొక కొరకల ననుసరించి మంత్రిల
సామర్థ్యమును కానసభల కవతవరములను భారతప్రభుత్వ
ము పరిశీలించును. పడేండ్ల కొకసారి రాజ్యాంగములను పాస్
మెంటు ఉపసంఘము పరిశీలించును. కానసభలు మంత్రిలు
పరిశీలించును. అధికారాయత్తవిషయములు ప్రజా
యత్తము చేయబడును. నెగ్గకపోయిన ప్రజాయత్తవిషయ
ములకిది గానయత్తము చేయబడును. మొంటేగు గారి విధా
నమునందు ముందునకు పోవుటకు బదులు వెనకకు పోవుట
కవతాకము లేకుండునట్లు మొంటేగు గారు మన తత్వలకు
మనము బాధ్యులమని తెలుపుచున్నాడు. స్వయం సాధికార
యత్తము చేసి మన తత్వలకు మనల బాధ్యులమని చేయుట
యనుచితమని తెలుపవలసియున్నది. పార్లమెంటు కమిషను
సామాన్యముగా రాష్ట్రపాలనకవతవలన నన్నిటిని విమర్శించును
గాన నా విమర్శనమువలన సభకృతి కలుగునో యవకృతి
కలుగునో నిర్ణయించుట ప్రస్తుత సాధ్యము. పడేండ్లకేను
రాష్ట్రీయములను స్వతంత్రపాలనము సంప్రాప్త మగు నని తెలు
చుట వర్తమానమున నవకృత్యమైన పరిస్థితు లేర్పడువలన స్వతంత్ర
పాలనమును స్థాపించుట యప్రమమనియు మొంటేగు గారు
తెలిపియున్నాడు. అధికారమును రాజులకు నిరంకుశముగా
ననుభవించుచున్న యధికారవర్గ మే యుగమునందైనను స్వరా
జ్యమున కనుకూలపరిస్థితు లేర్పడినవి నిర్ణయించు నను విశ్వా
సము భారతీయులకు లేదు యనుభవమును బట్టి కలుగదు.

సంస్కరణ విధానములందు బాధ్యతాయిత పాలనము
నకు విచిత్రమైన నిర్వచనము గలదు. సంస్కరణప్రచారమును
బాధ్యతాయిత పాలనమునకు ప్రతిపదాధికారము కల్పించు
టకు పూనుకొనెను. గాని భావార్థమును నిరూపించుటకు
పూనుకొనెను. బాధ్యతాయిత పాలనమునకు ప్రయో
జనము స్వతంత్ర రాజ్యాంగములందు భారతీయులకు
యాజమాన్యము కలుగుట గాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నం
దధికారము లభింపజేయుటే ప్రతిబంధకములతో నిధి
కారము కలుగుట గాదు. భారతమంత్రి ప్రభుత్వమునందు
బాధ్యతాయితపాలన స్థాపనమునకు 1 సకల రాజ్యాంగ
శాఖలందును నొందన సాహచర్యాభివృద్ధి 2 స్వతంత్రపాలన
సంస్థాపన క్రమవికాసము లి సామాజికవికాసము బాధ్యతా
యితపాలనకవతవలన సాధనము లని నిర్ణయించెను. ఈ
ప్రకటనమునందు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములో మేక శాఖయందు
మాత్రమే బాధ్యతాయితపాలనము స్థాపించబడును. లేక
యందెడలదు. రాజ్యాంగములందును కొంతకు కొంత
బాధ్యతాయితపాలనము బాధ్యతాయితపాలనము కావలదు.
హిందూజాతిప్రభుత్వము నిరంకుశాధికారమున నుండే రా
ష్ట్రీయములందు స్వతంత్రపాలనము గుర్తింను. బాధ్యతాయితపాలన
మేపు దేరితి నెంతవలన కలుగలయునో నిర్ణయించవలసినది
అధికారులు గాని ప్రజలుగాదు. విషయ నిర్ణయమునందు శిక్ష
కుల భావములు ప్రమాణములుగాని శిక్షకులభావములు ప్రమా
ణములు గావు. విచారాధికారుల కొక శతాబ్దమునందేయు లేని
యందారభావము నుందు కలుగుట దుర్లభము.

బాధ్యతాయితపాలనమునందు ముఖ్యాధికారము ప్రజా
నియంత్రాధీనమునకు దుండును. మొంటేగు విధానమునం దొక
మెట్టెక్కిన కొలఁదిని బాధ్యత యేమియు లేదు. మంత్రి శిక్ష
మును బ్రీటిషురాజ్యము కలిగించిన, పార్లమెంటునందు భారతీ
యుల కీ కృత్రిమము సయితచుండును. సర్వాంగములం
దను బాధ్యత కలుగుట బాధ్యత గాని పరిపాలనాధికారము
లేని ప్రజాతంత్రవిషయములందు నూత్రము ప్రతిబంధకముల
తో బాధ్యతను కలిగించుట బాధ్యత గాదు.

“స్థానిక సంస్థాపనలందు సాధ్యమైనంతవలన పూర్వ
మైన ప్రజానియంత్రము కలుగవలయును. స్థానిక సంస్థాపనల
కు సాధ్యమైనంతవలన బాధ్యతాయితప్రజానియంత్రమునందే యధిక
మైన సంరక్షణము కలుగవలయును.”

స్థానిక స్వతంత్రపాలనము

బాధ్యతాయితపాలనమును నెంటునే స్థాపించుటకు
స్థానిక సంస్థాపనలు తగియున్న వని సంస్కరణవిధానము
నిర్ణయించింది. సామ్రాజ్యప్రయోజనములకై భారతరాజ్యాంగ
మంత్రి యధికారము భారతవర్ష సంరక్షణమునకై భారతప్రభు
త్వాధికారము గాంతరక్షణ భారతవర్షమునకై రాష్ట్రీ
యప్రభుత్వాధికారము సంరక్షించవలె ననియు కేపిలవిన యధి
కారము ప్రాధికారము చేయవలె ననియు సంస్కరణవిధానము
నిర్ణయించుచున్నది. ఈ యధికారము పోల స్వతంత్రపాలన
స్థాపనమునకు కేపిలవిన యధికార మవ్వలను మొంటేగు
గారును గ్రహించిరి. ఆ స్వల్పాధికారమును బాధ్యతాయిత
పాలన స్థాపన మనకు యత్తియుక్తును చూపి బంగార మని
ప్రమింపజేసినట్లు లుండును. బాధ్యతాయితపాలనమున కిష్టి
భారము స్థానిక సంస్థాపనలని సంస్కరణవిధానము నిరూపించు
చున్నది.

“జాతీయస్వతంత్రపాలనమునకు పూర్వము స్థానిక స్వతంత్ర
పాలనము కలుగవలయును.” అని ముప్పయియే టేండ్లకు
పూర్వము రెండు ప్రభుత్వ తెలిపిన సమాఖ్య నిపుటికిని
మృతాత్మకముగా నున్నది.

లోకము భారతము మూలనివాసిలే. పంచాయతీలు
మొదలగు స్థానిక సంస్థాపన అధికారపాతబద్ధములై యున్నవి
గాని స్వతంత్రస్వతంత్ర కలిగియుండలేదు. ఇంతకంటెను స్థానిక
సంస్థాపనల వికాసమున కధికారాభిమానమే ప్రతిబంధకముగా
నాన్లు దని నవేదిక యంగీకరించుచున్నది. నలువ టేండ్లనుండియు
లేని యందార భావము మొంటేగు గారి సాంత్వితవాద్యముల
నిలక కలుగు నని విశ్వసించుట యవిశేషము. స్థానిక
సంస్థాపనల సంస్కరించు నధికార మధికారాధి
కారమునకు దుండును. అధికారహస్తములందు రెండు ప్రభుత్వ కాన
నమునకు పట్టిన దుర్లభియే మొంటేగు గారి సద్భావమునకును
పట్టుట సత్యము. సంస్కరణవిధానమును విమర్శించుచు వచ్చి
తెలుసె గారు తెలిపిన భావము దీనికి నిదర్శనము:

“రెండు ప్రభుత్వ స్థానిక పరిపాలనవిధానమును నిర్ణయించెను.
దానిని పూర్తిగా నపుడనలించియుండినవో కానన
సభలకు సభ్యులను నియోగించుటకు సర్వనిధుల సమర్థ
లను నియోజకవర్గ మేర్పడియుండెను. స్వతంత్రపాలనమును
స్వల్పముగా ననుభవించుటచేత కలుగవలసినంత యభివృద్ధి
కలుగలేదు.”

భరతిభండమునం దిప్పుడు మొంటేగు గారు నిర్ణయించి
నట్లు తగిన నియోజకవర్గము లేకపోవుటకు కారకులు పాల
కులు గాని పాలికులు గారని యధికారవర్గాభిమాని తెలు
సె గారు తెలిపిరి. స్థానిక సంస్థాపనలయందు ప్రజలకు శిక్ష
ణము నొసంగవలసిన భారము పాలికుగ్రాధీనమని నివేదిక
నిర్ణయించుచున్నది. అధికారవర్గ మే ప్రయోజనము నేర్ప
ముగా సభలను చేయునదియు ముందు తెలియగలదు. స్థానిక
సంస్థాపన లుదాహరణమును చాల్చినా బాధ్యతాయితపాల
నము కలిగిన దనట యనుచితము.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానము

కాంగ్రెసు-లీగు విధానభండనము.

భారతజాతీయనాయకులు లేకుచిరకాలముభవము నను
సరించి నిర్ణయించినట్టియు బహుజనామోదమునకు పడెనట్టి
యు, కాంగ్రెసు లీగుల రాజ్యాంగసంస్కరణవిధానము ప్ర
యోగయోగ్యము గాదు నివేదిక నిర్ణయించినది. నిర్ణయము
నకు మూలకారణము కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునకును భారత
రాజ్యాంగమంత్రి ప్రజానియంత్రము సమన్వయము కుదరక
పోవుట యని సంస్కరణవిధానము నిరూపించినది. మూల
నిధాంతములందు ధేదము గల యాభివృద్ధినిధాంతములను సమ
న్వయము సంధిము గాదు.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానము సకలజాతులకును సమాజ
సభ్యులైన జాతీయస్వాతంత్ర్యమును జాతీయ గౌరవమును
జాతీయప్రతిపత్తియును భారతజాతికి కలుగుటకై సకలరా
జ్యాంగములందును విచారాధికార దృఢబంధములను శిథిలము
చేసి బ్రీటిషుసామ్రాజ్యచ్ఛాపిత మైన స్వతంత్రపాలనమును స్థా
పించ గోరుచున్నది. మొంటేగు మన్యుభర్తల విధానము స్వ
తంత్రపాలనాదర్శము నంగీకరించుచు విచారాధికార బంధమును
గోరుచున్నది. మరలను గారు మొదలగు సాధికారవర్గమువారి స
హాయమునల సర్వత్ర మై విధానము వారి శిక్షణములము
ననే స్వతంత్రపాలనము సాధ్యము గావలయు నని నిర్ణయించుట
నిచిత్రము గాదు. అధికారులు గురుశిష్యస్వామియనందు శిష్యు
లును గురువులు కాగలరని గ్రహించవలసియున్నది. ఉభయ
విధానములను విమర్శించునపుడు మన తత్వము విచారాధికార
నివారణ సంక్షోభముల మీద నుండవలయును. కాంగ్రెసు-
లీగు విధానము విచారాధికార నివారణము. మొంటేగు-మ
న్యుభర్త విధానము సంరక్షణమును చేయుట కేర్పడినది.

కార్యనిర్వాహకసభయందు వాద్యుల సభ్యులకు పని లే
దని సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించియు కార్యనిర్వాహక
సభ్యులు మంత్రిలు ఉపదేశకులు అని క్లిష్టరూపమున వాద్య
రిని నిరూపించుచున్నది. అధికారసభ్యులు భరతిభండపరిస్థితుల
నధికారదృష్టితో చూచుట కలవాటు పడుటవలన కార్యనిర్వా
హకసభయందు దనదికారులు సభ్యులుగా నుండవలయు నని నిర్ణ
యించుట సమాజము గాని యనుసాజము గాదు. స్వతంత్రపరిస్థి
తులందు భారతీయులకు లేని యనుభవ మధికారుల కుండు
ననట సామాన్యము. చెన్నరాష్ట్రమునందు కార్య నిర్వాహక
సభ్యులు సమ స్వతంత్రమునకై నిర్ణయ కుట్రలములను
గట్టి సంవత్సరము కలిగి చువోపుటనమును ప్రజలకు తెలిసి
యిచ్చుని. అధికారనియంత్రణమును చేయుటకు ప్రభుత్వము
నందు కొందఱు నియంత్రణను కొందఱు నియమితులు నుండు
ట స్తంభనమునకు కారణమైనను కేవల మత్యాగ్యము గాదు.
ద్విరాజ్యాంగపద్ధతి కేవల మత్యాగ్యము. కానసభలయందు
సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరసించుచు ప్రభుత్వమునందు
ప్రత్యేకసంఘాలాభమునకై నియామక సంవత్సరములకు మరద
ము. కానసభలయందునలే ప్రభుత్వమునందును ప్రజల శిశ్యా
సమునకు పాత్రులైన శ్రేణుల ప్రవేశమే స్వతంత్రపాలనమునకు
ప్రయోజనకరము. శ్రేణులకు ప్రభుత్వమునందు ప్రవేశము
నియోజనమువలననే కలుగగలదు గాని నియామకమువలన
కలుగలేదు. గవర్నరులు తెలుస ‘వాసావా’ మనువారిని
నియమించెదను గాని స్వాతంత్ర్యప్రేమయు నియమించక పో
వచ్చు నని గ్రంథ మంగీకరించుచున్నది. మంత్రిల సామర్థ్య
మును నిర్ణయించుటకు ప్రజాప్రతినిధులు గల కానసభకు
సాధ్యముగాని, అధికారాభిమాని యైన గవర్నరునకు సాధ్య
ముగాదు. రాజ్యాంగమునం దొక భాగము సాధికారాయత్తము
ను మరొక భాగమును ప్రజాయత్తమును చేయుపద్ధతికంటె
ప్రభుత్వమునం దొక భాగమునకు భారతమంత్రికిని మరొక
భాగమునకు కానసభకును బాధ్యతను కల్పించెడి పద్ధతి
మంచిదని తోచుచున్నది. బాధ్యత సంబంధిని గవర్నరు
నకము చేయుటవలన నీ ముందర్భాష పోవుచున్నది.

అధికారియములందు కానసభకును కార్యనిర్వాహక
కాంగ్రెసునకును స్తంభన మేర్పడినపుడు ద్విరాజ్యాంగపద్ధతి
యందు వలె స్తంభనోపసంహరణమునకు నూతన సాధనములను
కల్పించుట సమంజసము. నిరంకుశాధికారమును సంప్రాప్తము
గ నిశ్చించుచు బాధ్యతాయితపాలనము స్థాపిత మైన దనట
మిథ్యావాదము.

వర్తమానపరిస్థితులందు భారత రాజ్యాంగములలో కార్య
నిర్వాహకాంగ్రెసు ప్రబలముగా నున్నది. కాంగ్రెసు-లీగు
విధానము అధికారాయత్త మైన కార్యనిర్వాహకాంగ్రెసు బల
మును కల్పించుటకును కానసభలయందు కృత్రిమ చేయుట
కును తలపెట్టినది స్వతంత్ర పాలనము గల రాజ్యాంగ
ములందే రాజ్యాంగమునకు విశేషమైన ప్రాబల్యము
కలిగినను ప్రజలకు కానసభ సభాభిమాన విషయం
త్రజాధికారము గలదు. ప్రజలకు కానసభయంత్రజాధికార
మున్నపుడు అపరిహార్యమైన కార్యనిర్వాహకాధికారము ప్రజా
స్వతంత్ర్యములకు భంగము కలిగింపనేరదు. పరిహార్యమైన కార్యని
ర్వాహకాధికారవాగ్దామోహమును వర్తమానసామంత్రియము
పాపినది. భారత రాజ్యాంగమంత్రి భారత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీ
యప్రభుత్వము నిరంకుశాధికారాధీనమై యున్నపుడు ప్రజాయత్త
విషయములందు బాధ్యత యసంభవము సంస్కరణ విధాన
మునందు ప్రజాయత్తవిషయములలో కానసభలకు కల్పించిన
బాధ్యత అప్రతిక్షము, యధార్థమారు, దుర్బరము. రాజ్యాంగ
సభ్యులకేటిబాధ్యతయే మూలసాధనమని రాజ్యాంగచరిత్రము
స్పష్టపరుచుచున్నది.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానమును భండించుచు, “ప్రజాని
యంత్రకానసభయందు దూరస్థాధికారులు నియమించిన గవర్న
రును కలిసి పరిపాలించుట కేర్పడిన తంత్రము సంరంభమునకు
సాధనమై సంరంభమును నివృత్తము చేయును.” అనియు “ప్రచం
డసంరంభమునకు ఫలముగా ప్రజాస్వాతంత్ర్యవికాసము గాని
నిరంకుశాధికార పునరుద్ధారణము గాని సంభవము. అనియు
నివేదికయందు తెలుపబడినది. మూర్ఖ ప్రభుత్వమునకు కలిగిన
దుర్లభ ద్విరాజ్యాంగపద్ధతివలన తీవ్రతరముగా రాష్ట్రీయప్రభుత్వ
ములకును కలుగలదు. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ప్రజా
స్వామ్యస్వేచ్ఛావికాసమునకై యీ పద్ధతితో నొచ్చుచు సంస్క
రణవిధానము అధికారసంరక్షణమునకై నిర్ణయించబడినది
త్రము. “జాతీయేతను ఆదర్శభేదము గల భరతిభండమునందు
సంరంభము సామ్రాజ్యచరిత్రమునం దెవలను సంనిందినరీతిని
ప్రచండతరముగా నుండును.” ప్రచండతర సంరంభము సంప్రా
ప్తమైనపుడు నిరంకుశత్వముగాని బాధ్యత గాని అంధిమములు.
సర్వత్రముగా స్వతంత్రపాలనమును స్థాపించు సంకల్పములేమీ గాన
నీకురాగాధ్యమైన తంత్రము సాధికారులు నిచిత్రతీరిని
సర్పించిరి.

కానసభయందు దామోదర మైన ప్రతిపాదనములు ప్ర
భుత్వమును బంధింపగోరుటలేక గల ప్రజలకార్యము నిరంకు
శాధికారనియంత్రణ మని గ్రంథ మంగీకరించుచున్నది. కాని,
బ్రీటిషు రాజ్యాంగమునందు లేని యీ పద్ధతి యాచారాధీన
మని నిర్ణయించినది. ప్రజాధికార మమోహముగా చెల్లుచున్నది.

యద్ధ మారంభ మైన తరువాత నాంగ్లరాజనీతిజ్ఞుల
భారతరాజ్యాంగనిరీక్షణమునందు కను దృక్పథము మాత్రిన
దని ప్రకటించి, దృక్పథము పదార్థమునందు మాత్రినను భా
వార్థమునందు మాత్రలే దని సంస్కరణనివేదికయం దామూ
లాంకము ప్రతిబింబిత మైన యవిశ్వాసము వ్యక్తము చేయు
చున్నది. విశ్వాసరహితమైన సంస్కరణవిధానము విశ్వాస
మును కలిగింపనేరదు. సంస్కరణవిధానము స్వరాజ్యస్థాపన
మును నిర్ణయింపక పోవుటయే కాక స్వరాజ్య మేదిభవన
నెంత కాలమునకు కలుగవలయునో నిర్ణయించు నధికారమును
కూడ నధికారపక్ష సామల యధీనమే చేసినది. ఈ దృక్పథమూ
మునందు భారతీయుల స్వరాజ్యగమనము దుష్టర మని మన
చిరకాలానుభవము ప్రబోధించుచున్నది. భారతజాతిని గమ్య
స్థానము చేర్చుటకు తగిన సాధనములు భావముల విధానము
ల లేని సంస్కరణవిధానము భారతజాతీయాభ్యుదయమానకు
ప్రతిబంధకమై ఆత్మగౌరవమునకును ఆత్మవిశ్వాసమునకును
ప్రతికులమై సమాదరిణయోగ్యము గా వున్నది.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

Marshal Foch's Manoeuvre. Summed up by General Humbert.

LONDON, August 15.—10.55 P. M.
Reuters' correspondent at French headquarters wiring to-day says:—General Humbert received correspondence and summed up Marshal Foch's manoeuvre as follows:—The Fourth British and First French Armies were to attack simultaneously in the general direction of the Amiens-Roye road and at the right moment the Third French Army would intervene pushing in the direction of Roye. When the Germans were menaced with envelopment they would be forced to retreat our general objective being to driven them back between the Amiens and the Oise General Humbert was to be allowed to attack after the Germans were reeling under the blow of General Debeney's and General Rawlinson's armies and would be removing reinforcements into the sector between Montdidier and the Somme. The operation has resulted as Marshal Foch has foreseen. General Humbert attacked at dawn on the 10th the thinly held German line incapable of resistance. The Germans had taken the precaution of evacuating Montdidier and the Amiens salient. General Humbert finding resistance weaker than he expected pushed on in the direction of Roye and the situation developing rapidly the change in the plan was feasible. It was no longer necessary for General Humbert to advance in the direction of Roye and therefore on the 11th he swung his left round so that the whole line fronted east instead of northeast and began the battle which resulted in the capture of the key points of the Thiescourt salient. On the 12th the enemy received reinforcement and began to offer very obstinate resistance. Further German divisions have been brought into line in the Thiescourt hills which will not surrender without hard fighting.

The Allies' Offensive.

British Line Slightly Advanced. Local Fighting and Patrol Activity.

LONDON, August 15.—2.10 P. M.
A British communique says:—There was severe local fighting last night resulting to our advantage eastward of Rainecourt and our line was advanced slightly in this neighbourhood. A British patrol rushed a post northward of Albert. Between Albert and Alette patrols were active all night and maintained close touch with the enemy. Further progress was made in number of points and prisoners and machineguns taken. We repulsed raiders southeast of Arras and near Merville. The enemy's artillery was active eastward of Robecq and in the Scherpenberg sector. The total number of prisoners taken by the British Fourth Army since the morning of August 8th is now 21,844 and by the French First Army 8,500, totalling 30,344 on the Montdidier-Albert front.

Great Artillery Activity.

LONDON, August 15.—4.0 P. M.
A French communique says:—The night was marked by fairly great artillery activity between the Avre and the Oise.

Six Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, August 15.
The Air Ministry states that in addition to the operations carried out on the 13th we attacked Thionville and destroyed two aeroplanes. Three British machines did not return. We attacked aerodromes and railways on the night of the 13th. All our machines returned. We successfully attacked the sidings and station at Offenbourg and obtained a direct hit on the railway. In heavy fighting we destroyed two aeroplanes and drove down two out of control. All of ours returned. Our night fliers attacked aerodromes, blast furnaces, railway sidings and various other targets. All our machines returned.

More Villages Captured.

LONDON, August 15.—11.45 P. M.
In to-night's communique F. M. Haig says:—Canadians captured Damery and Perpillers. We also advanced southeastward of Procyrt taking prisoners in both operations. Our patrols northward of Albert were in contact with the enemy throughout day and there was local fighting at a number of points. Patrols were also active in Vieux-Berquin sector and we made progress southeast of the village taking prisoners. We made successful raid northwestward of Locan inflicting casualties. There was hostile artillery activity on Kemmel-Ypres front.

Railways Bombed.

Referring to aviation F. M. Haig says:—Enemy's activity decreased. We dropped twenty-two tons of bombs on Peronne, Oiselle-At-a-Engel Dump and Bruges Docks. We destroyed twenty-two enemy aeroplanes and drove down six out of control. Fifteen British are missing. Our night flying machines dropped thirty tons with good effect on the Somme bridges, Peronne, Douai and Cambrai railways and brought down one enemy night flying machine in flames. One British is missing.

Attache and Monolith Farms Captured.

LONDON, August 15.
To-night's French communique says:—As a result of local operation we made some progress in wooded Massif between the Matz and the Oise. Northwest of Ribecourt we captured the Attache farm and Monolith farm both of which were being energetically defended. We took some prisoners.

Italian Front

Italians Occupy Position.

LONDON, August 15.
An Italian communique says:—Bersaglieri crossing the Piave occupied the islet southwest of Gravepapaloppi taking thirty-six prisoners.

Palestine Front

Palestine Campaign. British Raids and Air Activity.

LONDON, August 14.
A Palestine communique says:—On the night of the 12th we made a successful raid at various points on a front of ten miles astride the Jerusalem-Nablus road killing two hundred Turks and taking seventeen officers and 230 other ranks prisoners. Fifteen machineguns were captured. On the morning of the 6th, the Royal Air Force and Australian units bombed enemy camps in the vicinity of the Amman railway station and made many effective hits on ground targets. The Imperial Camel Corps co-operating with the Arabs seized Mudawara railway station and killed thirty-five and took 120 prisoners with two guns.

Great Britain

International Food Supply Committee. Celebration of 4th Anniversary.

LONDON, August 16.
Government gave dinner in London last night in celebration of the fourth anniversary of the establishment of international food supply committee. It was mentioned that the committee had already voted supplies to the value of £1,000,000,000 for allies. Lord Robert Cecil presiding said, that intense strain of nations in partnership could only be met by complete pooling of resources. He expressed his confidence that united efforts would lead to victory but victory was not enough. International system must be rebuilt. Hence vast majority were passionate believers in league of nations which he believed could ultimately be built upon an organisation like food supply committee.

Aga Khan's Book. Second Edition Printed.

LONDON, August 14.
The demand for Aga Khan's book is such that a second impression has been printed.

The Welfare of India.

Protection of Depressed Castes Urged. Sir Valentine Chirol's Letter to the "Times."

LONDON, August 14.
Sir Valentine Chirol in a letter to the "Times" doubts if the recommendations of Montagu-Chelmsford Report will effectively secure proposal that pending the development of Responsible Government in the provinces, the Government of India shall remain responsible to parliament alone. In this connection he thinks that the contemplated measure of communal representation for minorities and special interests is quite inadequate. He points out that some of the most important questions for the welfare of India concern the protection of the peasantry and the depressed castes against landlords and moneylenders and subtler forms of oppression are often not so much deliberate as rooted in social and religious traditions. He asks how the Government of India or even Provincial Government can exercise authority resulting in restraint of legislation detrimental to humble but vastly important interests unless the latter are effectively represented and are able to present their case with the same constitutional weight even though most elaborate and complicated machinery is provided. He thinks that too great personal responsibility is thrown on Governor-General-in-Council to expect him to exercise powers of certification if the elected element in the Legislative Assembly and the Council of State unanimously promote legislation detrimental to interests of smaller communities of great agricultural interests which can scarcely hope to obtain elective representation in near future under any conceivable system of franchise. The position is even more difficult for Provincial Governor-in-Council owing to right of provincial council to appeal to the Government of India against Provincial Governors' Certification. The right of appeal seems incompatible with Montagu-Chelmsford scheme which pave the way towards Provincial Autonomy. Moreover the right of appeal is likely to lead to the weakening of Provincial Governors' authority. Sir V. Chirol points out the possibility of the appealing Provincial Council having the support of the elective element in Indian Legislative Council and the Council of State which would put the Government of India in a very invidious position. Sir V. Chirol submits that class legislation is not unknown in more democratic countries than India and need not be regarded as a slur upon the untrained representatives who are about to exercise their powers if reasonable precautions are taken to diminish temptations to which they may be exposed. With goodwill on both sides the difficulties outlined may never prove serious. The only question is whether safeguards recommended in the report will be effective if future Viceroys and Governors do not happen to be men of almost superhuman ability and courage.

The Silver Market

LONDON, August 15.
A Treasury Order fixes the maximum price of silver bullion sold in the United Kingdom at forty-eight and thirteen sixteenths pence per standard ounce. Shanghai exchange is above parity indicating that the Chinese demand is likely to increase. It is believed that some supplies have been secured in San Francisco but not sufficient to meet requirements.

PROBLEM OF EMPIRE GOVERNMENT. Dominions Represented.

India Left Out.

LONDON, August 15.
The "Times" states that Imperial War Cabinet has decided that each of Dominions will be represented by a permanent Minister in London who will attend periodical meeting of Imperial War Cabinet. Possibly Mr. Kemp will continue to represent Canada and presumably General Smuts will represent South Africa but it would be very unwise. The "Times" says to jump to conclusion that Mr. Hume will desire the post of permanent Minister for commonwealth. The "Times" in an editorial commenting this useful innovation says that

this expedient is not likely to be a final solution to the problem of Empire Government. We imagine that it will still be necessary for the heads of Dominion Government periodically to come to London but permanent Minister will be able to keep in personal touch with events and will act as channels of communication between British war cabinet and their Governments.

Subscriptions for National War Bonds. Statement by Chancellor of Exchequer.

LONDON, August 15.
The Chancellor of the exchequer to-day issued a statement of subscriptions for National War Bonds which have reached stupendous figure of £1000000000. Hitherto world's record was held by great war loans of 1917 yielding £9,59,000 in actual cash. Most remarkable continues the statement is the fact that this great result has been achieved by regular continuous week by week investment. Consequently we have avoided dislocation of money market and upheaval of credit which after a great loan renders it impossible for Government to issue another loan for many months. Consequently success of national war bonds is an unique achievement. There is no doubt that excellent results attained will serve as stimulus to fresh endeavour. We need twentyfive million sterling weekly and reply for it on patriotism and sense of duty of our people. We know now that financial effort of the country will not only be sustained but surpassed and that we shall be able to finance the war through to victory.

Demonstrations in Ireland.

LONDON, August 16.
It had been announced that Nationalist and Sinn Fein demonstrations would be held simultaneously. In Omagh yesterday Mr. Dillon arrived replied to addresses of welcome then headed a procession to Nationalist meeting place where he found two hundred troops drawn up. Mr. Dillon told people to disperse as he did not wish to expose them to violence from forces of Crown.

Russia

Czecho-Slovaks' Position.

LONDON, August 15.
A telegram to the "Times" from Vladivostok says the Czecho-Slovaks are in a dangerous position and are liable to be cut off altogether unless speedily aided.

Canadian Contingent Commander.

LONDON, August 15.
OTTAWA.—Brigadier-General Elmley of the Royal Canadian Dragoons has been appointed Commander of the Canadian contingent of the Allied Expeditionary force in Siberia.

Central Powers

Lichnowski Condemned.

LONDON, August 15.
AMSTERDAM.—An official telegram from Berlin says:—The Kaiser has approved the condemnation by the Prussian Upper House of Prince Lichnowski who is therefore deprived of his membership.

Von Capelle's Successor.

LONDON, August 14.
AMSTERDAM.—The "Weser Zeitung" states authoritatively that Vice-Admiral Von Behne is succeeding Admiral Von Capelle as Minister of Marine.

Headquarter Conference.

Its Composition and Business.

LONDON, August 14.
The meeting at the German headquarters includes the Kaiser, Emperor Karl, the Bulgarian Crown Prince, Members of the Polish Regency Council and leading German Ministers and Army leaders. It is expected that the Polish question will be settled, also the question regarding Austrian and Bulgarian co-operation on the Western front.

Emperor Karl's Visit.

German Press Comment.

Commenting on Emperor Karl's visit to main headquarters "Vorwarts" dwells on the futility of the deliberations aimed at the solution of the Eastern problems unless an overwhelming German victory in the West can be obtained, in which connection the journal expresses doubt. The paper utters a warning against manufacturing kingdoms and states which might react against their creators and declares that the miserable Brest-Litovsk peace is not worth the bones of a single German soldier.

Canada

Canada's Wheat Crop.

LONDON, August 15.
OTTAWA.—There are indications of improved prospects for the Dominion's wheat crop which is now likely to approximate to last year's.

America

U. S. A. Man Power Bill. Extensive Programme.

LONDON, August 16.
WASHINGTON.—Reporting to senate on the Man Power Bill extending draft ages to between 18 and 25 Mr. Chamberlain chairman of the Military Committee quoted General March chief of the staff saying that it was United States duty to send to France enough men to win war on the west front. The committee's report reveal that war programme provided for eighty divisions or over three million men being in France next June with eighteen divisions more in training.

LONDON, August 16.
LATER.—WASHINGTON.—Mr. Baker told senate military committee that President Wilson policy called for concentration of American forces on the western front including Italy. Theory of fighting in future was that they must force an issue and win on western front.

Mr. Chamberlain the chairman of the Senate Committee referring to President Wilson's policy said:—We decline to be diverted from policy that military programme be centred in France. General March said:—We can win war how long it will take will depend exactly on what we do. If we put a small force over there we are playing Germany's game. I believe with an American army of four millions in France under our Commander-in-Chief we can go through German line wherever we please.

Mexican Oil Decrees.

Allied Diplomatic Representations.

LONDON, August 16.
WASHINGTON.—Great Britain and United States have joined in diplomatic representations to Mexico against oil decrees which they contend are practically confiscation. Meanwhile American and British oil companies have united in agreement to refuse to meet terms of decrees. It is understood that allies need this year 430 million barrels of crude oil of which United States produce about 315 millions. Mexican fields can supply 130 million. Under newest decree Mexico attempts to make oil nationally owned. Mexican petroleum would then become contraband unsaleable by a neutral Government to a belligerent under international law.

WESTERN FRONT

Air Raid on Paris District.

Several Bombs Dropped.

LONDON, August 14.
PARIS.—An air raid alarm was given at 11:52 last night. Enemy aeroplanes were furiously cannonaded but they succeeded in dropping several bombs on Paris District. There was a number of casualties and some damage was done. All-clear signal was given at 12:35 a. m.

Changes in German High Command.

LONDON, August 16.
Reuter's correspondent at French headquarters wiring yesterday says:—In German high command sacrifices are apparently being made to German public opinion. Von Mudra who opposed Gouraud in Champagne has apparently been replaced by the Saxon Von Carlowitz while Von Boehn has been appointed chief of new army group including Eighteenth Army and Marwitz's Second Army holding both banks of the Somme and the region of Lassigny and Thiescourt Hills. Boehn is credited with having snatched German army from disaster after Mangin's attack on July 13th. It is noted (?) to accept responsibility for failures like Malmaison battle last October and retreat from Marne this year, his immediate business is to take the discredit of next unpleasant episode between the Somme and the Oise which German high command expects at no distant date.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Mr. Asaf Ali Case.

Defence Witness Examined.

DELHI, August 15.
The Crown prosecution of Mr. Asaf Ali, Barrister-at-Law, and Pundit Neikram Sharma under the Defence of India (Consolidation) Rules 1915 for alleged contravention of Chief Commissioner's direction restraining them from addressing public meetings in the Delhi Province until further orders, came on for hearing in the Additional District Magistrate's Court to-day. Mr. Davar represented defence and the Public Prosecutor appeared for the Crown. The remaining prosecution witness was cross examined. Defence evidence was then adduced. Miss Lenora, Superintendent, Hindu Girls' High School, and a vice President of Home Rule League, Delhi Branch was examined first. She said special precautions were taken to see none but members of the Home Rule League gained admittance to the meeting of the 16th June. The meeting in question was one over which she presided. The Home Rule League guard was so particular about scrutinising cards of members that they stopped Mrs. Berant at the gate because she had mislaid her card, but she was let in being well-known as vice President. In answer to a lengthy cross examination she explained what she meant by meeting and how bye-laws entitled the League to accept or reject applications for membership or remove any member from the roll. She further stated that the League was in the habit of holding public as well as private meetings. Private meetings used to be held at the reading room of the League, but this time the roll of the members having made it impossible to hold a members private meeting at the League rooms they had to borrow Dharmshala.

Pundit Shiv Narain Haskar, son of Pundit Ram Sarup, C. I. E., a Bangali and artist photographer, and Brijmohan Lal, Trustee and Manager of Dharmshala gave evidence to the effect that the meeting was a private one. Mr. Davar then closed evidence for defence and arguments will take place to-morrow.

Deaths by Wild Animals.

SIMLA, August 16.
Returns for the last year to-day published show that close upon twenty four thousand persons in India were killed by snakes last year and over two thousand by wild animals. Tigers caused a thousand deaths, leopards three hundred-3, wolves and bears two hundred and eighty and elephants and hyenas eighty. Government rewards were paid in the course of the year for the destruction of 74,000 snakes, 1,200 tigers, 6,000 leopards, 2,000 bears and 2,000 wolves.

An earthquake of considerable severity at its origin about 2,500 miles away was recorded on Simla seismograph at seventeen hours fiftyseven minutes yesterday afternoon.

Calcutta

River Surveyors Struck Work.

CALCUTTA, August 16.
River surveyors of Port Commissioners of Calcutta have in a body struck work on the question of increase of their maximum pay. River surveyors are appointed locally starting on rather small pay while in their apprenticeship. They formally used to rise to a salary of Rs. 700, but on previous representation their maximum pay was lately raised to Rs. 800. Not content with this the men demand their maximum salary to be raised to Rs. 1,000. Their request having been refused river surveyors have in a body struck work except one man who is on deputation with the Government and some who are on leave. The Port Commissioners look upon the attitude of the men with calm resoluteness and express their surprise that these men, most of whom were taken from the country and trained carefully to their work and started on very small pay with good prospects of rising to not inconsiderable sum of Rs. 800 should have gone on strike in these times when they should have staunchly and joyfully stuck to their work. By many this attitude of the men is considered to amount to dereliction of duty. It is understood that the Port Commissioners intend to try some trained men from Sibpur Engineering College.

Moderate's Decession.

Not to Attend Special Congress.

CALCUTTA, August 16.
A conference of moderate leaders from different provinces presided over by Sir Narayan Chandravarkar has resolved that moderates should abstain from attending the special sessions of the Congress and hold All India Conference at a later date.

United Provinces

Students & Revolutionary Propaganda.

Church Mission School Headmaster's Explains.

LUCKNOW, August 16.
With regard to the Sessions Judge's strictures on the Lucknow Church Mission School in the course of his judgment in a political murder trial regarding revolutionary propaganda in schools the Headmaster of Lucknow Church Mission School explains the difficulties in the way of taking effective steps to prevent revolutionary politics in schools. The Headmaster says in reference to his own school:—Students whose guardians live in the city are required to sign admission forms in the presence of the Headmaster. Those however who live out of the city cannot obviously be got to do this. Admission forms are in such cases sent to them by post. When forms come back signed it is not possible to find out if signature has been forced unless some extraordinary circumstance arises to doubt the entries in the form and leads the Headmaster to institute enquiries on the subject. Let me add that in Shanker Lal's case there was no such circumstances. The Headmaster also says that postal letter addressed to boys cannot under ordinary circumstances be opened and scrutinized by the Headmaster to prevent students from being turned into badmashes of the kind mentioned in judgment.

Bombay

Recent Allied Victory.

Special Rejoicing in Bombay.

BOMBAY, August 16.
It has been decided that Saturday, the 17th will be observed as the day of celebration of the recent victory of the Allies and occasion of special rejoicing. Flags will be flown from all Government offices in Bombay. Business houses are asked to co-operate by displaying flags wherever possible. It has also been suggested to make it a bumper day for war loan subscriptions and holding of thanksgiving services in churches of all denominations.

All India Muslim League.

Special Session on 31st.

BOMBAY, August 15.
The sittings of the special session of the All India Muslim League will be held in Bombay on the 31 August and 1st September and not on the 20th and 31st August as reported previously.

Burma

Burma and Reform Proposals.

Congress Committees Public Meeting.

RANGOON, August 16.
At a well attended public meeting held at Karen Hall this evening under the auspices of the Burma Provincial Congress Committee, Dr. J. P. Mehta presiding, the following resolutions were unanimously passed:—That this meeting of the citizens of Rangoon after full consideration of the reform proposals of Lord Chelmsford and Mr. Montagu, as embodied in their joint report while appreciating their good intentions for the welfare of the people of India, declares its firm belief that if India is to be a self-governing unit of the British Empire, the Government of India must be made responsible to the people of India immediately in all the matters except those connected with Army, Navy and Foreign relations. (2) That this meeting holds that provincial governments should be responsible to their respective legislatures subject to limitations mentioned in the first resolution and as wide a franchise as possible established, and Burma should participate equally with major Indian provinces in the scheme of provincial autonomy framed on the above lines and (3) that this meeting authorizes the president to communicate the above resolutions to the Lieutenant-Governor, Burma, His Excellency the Viceroy and the

Secretary of State for India, to the All-India Congress Committee and the All-India Muslim League. The chairman in the course of his speech referred to certain passages in the Lieutenant-Governor's durbar speech of Wednesday dealing with extremists in India, remarking His Honour's observations regarding extremists in India were uncalled for and most of what was stated had no application to real state of things in India.

Buddhist Association.

The Young Men's Buddhist Association has not yet made public its views on the Reform scheme for Burma.

Lt. Governors' Conference.

The Lieutenant Governor tomorrow holds a conference with a number of leading Burmans on the subject of the reform scheme to be devised for Burma. A memorial prepared by three of the delegates of the Burmese Merchants Association and representatives of Co-operative societies who interviewed Mr. Montagu and the Viceroy has been presented to the Local Government. They repeat the demand for separation but anticipating its rejection ask for increased representation of Burma in the Imperial Council. Three members not being enough they ask for five. They suggest the enlargement of provincial Council to 51 members of whom 34 should be elected and 17 nominated, 10 of the 17 nominated to be officials and 7 non-officials. Their scheme of elected members includes various communal representatives and commercial bodies and they make a general proviso that the Burmese being a non-political people the franchise must for the present be based on constitutional and communal electorates. They also ask that the report of Sir Harcourt Butler's committee which decided against the introduction of elective system for legislative council be considered obsolete. They adopt the reform suggestions on the public services as applicable to Burma and ask that they be extended to Burma when brought into effect in India.

Latest Telegrams.

LONDON, August 16.—1:20 P. M.
A British communique says: We advanced our line slightly during the night northeastward of Morlaucourt and repulsed an attack on a post in this vicinity after sharp fighting. Local fighting occurred in the northeastern outskirts of Thiepval wood and our patrols there crossed to the left bank of Ancre. Further north we pressed between Beaumont-Sur-Ancre and Puisieuxsumont. There was increased hostile artillery fire southward of the Somme and between the Labasse canal and Ypres.

LONDON, August 14.
PEKING.—Chinese Government for convenience of international trade and to pave way to adoption of a gold standard, has decided to issue gold notes through banks nominated by currency bureau. The Government is negotiating with Japanese bankers for loan of twenty million yen in connection with this.

ఒరియంటల్ గవర్న
మెంటు నెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
నం 1874 ఫ్లాపిలము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా సొమ్మును గవర్న మెంటు

నెక్యూరిటీలో దాచుకొందుము.

తక్కిన వారందరును అటులనే

చేయవలయు నని హెచ్చరించు

చున్నారము. ఇంతకంటె సురక్షిత

మగు పద్ధతి వేరొండు లేదు. (672)

మంచివడి దొరకును.

యుద్ధపత్రములను

కొనుడు.

Apply to:—

W. St. John church,

Branch Secretary.

Oriental Assurance Buildings,

Post Box No. 8, Madras.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు

క రో లా.

వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదాలు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యెలాగున గర్భ శోధన గావించును.

శీ పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జ రు గా రి

లీవరు టానిక్.

వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంధించు తల కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమునలన గలుగు బాధలకును, అలవరింపును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.

సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స శోధ లి త ము శాశ్వతము.

ఈ సాల్ఫ్యూరేట్ టేబ్లెట్ 1-కి రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd

Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

దబ్బియు. జి. సిల్వీ అండుకో. (లిమిటెడ్)

మండులవ్యాపారులు, మాంటూ రోడ్డు, మదరాసు

మంటూలు గోరునప్పుడు యీవ త్రిక పేరును దాహరించ గోరెదము

368

విప్రుడే సహితమైన దా|| పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవర్ణిల్లా

అమరభ్రమ రక్తమునలన జనించు బాధ్యములకు తీరుముపంటి మందు. పురువులను, పుచ్చలను, గండమాలలను తుల్యము, ప్రాత సుప్తలను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి క క్తి వంతమైన ర క్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసవర్ణిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, బాహ్యమైనను మధ్యమచ్ఛిన్న అన్నివిధములైన దోషములను పోగొట్టును, శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక మును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టిరక్తమును బుభ్రవమును, శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వలన పండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్స్ అవసరము.

పొప్పైటరు.— పి. డి. సావంత్,

144, ఫనసవాడి, నెం2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Faneawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కు డిపో,

మాంటూరోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు వ్యాప్తిమైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-అక్షీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (946) పేజీజరు.

అమృతంజనము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యే దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యావత్సాధుములు, వారి శిరపటులు, సభా శిర్యాములుగలవు. వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజీతేజు. ఆంధ్ర చ్రికా కార్యాలయము, 7, తిరువల్లికేట్టి, మదరాసు.

మో న పో కు డు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డ్స్ అండు కంపెనీవారి "లిటు మాస్టిక్ సాల్వ్యూషన్."

Wales Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పం తెనలకు కప్పలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా నైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపల్ కలెక్షనరుల వర్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజిన్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389 మదరాసు

పై కాన్స్ట్రక్షన్ గోరునప్పుడు ఈవ త్రిక పేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన "ఇంద్రజాల మహేంద్రశాలము" ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాణ, ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, హస్తలాభము, ఇంట్లో వుండేదలము, క్రియాసాధనము, సంక్రమణ, భూత వైద్యము, యంత్రములు, ఆమెలికావారి కట్టక, తమాసాము, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక సునుభువి మాయ చేయుట, మామడికట్టును పుట్టించుట, తపయతో సమాధి యగుట, మనుభువి చంపి చిరిగి బ్రతికించుట, రహస్యముల తెలపాయితే మాటలాడించుట, కండ్లను గంటలు కట్టుకొని చూడబండా కనుపులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుభువి నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివి నీవు అత్యుత్తముగా మేటికే నేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. డబ్బు సంపాదించుట కిది నులభ మైన మార్గము. వెలను పండుకొలది ప్రద్యము అర్జించుకోగలరు. ఈ వెల ఆఫీసులోగా కొనుదాకి మాన్రమే యాగ్రంథమును రు 4 ల కివ్వబడును. ఇతరులకు రు 15 లు. వలయువారు వెంటనే తమ దరఖాస్తుతో కూడా అధ్యక్షుని 1 రూపాయను మాత్రము మనయాధరు ద్వారా యాక్రంది చిలపమునకు పంపించివో ఆ పంతురస్యమైన గ్రంథమును మిగిలి దు రి లకు వి. పి. గ పంపబడును. (894-984)

పి. అర్. బాగ్దానం వాసుడు, ఒంగోలు (గుంటూరు జిల్లా)

మాంటేగ్యు సంస్కారణములు.

మాంటేగ్యుగారు ప్రకటించిన సంస్కారణముల గ్రంథము ఆంధ్రభాషలోను ముద్రిత మగుచున్నది. గ్రంథము ఒక నవీనులలోపున వెలువడ గలదు. భారత రాధ్యాంగ భావమున కీ గ్రంథము కల్పితపువలె నున్నది. ప్రతి యాంధ్రుడును చదువతగిన గ్రంథము. డిమిట్టా ఆర్ట్స్ ప్రెస్ జనరలు 300 పుటలకు మించి యుండును. దీనివెల ఒక రూపాయ నాలుగణాలు మాత్రమే. వలయువారు వెంటనేదరఖాస్తులు విజ్ఞప్తు చేయించుకొనవలెను.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తిరువల్లికేట్టి, మదరాసు.

HYDERI DISPENSARY.

హైదరి యూనాని సిద్ధాపధములు

డాక్టరు హైదరుహుసేన్

1262

నెం 30, తిరువల్లి కేట్టి, గుజలి, మదరాసు.

దేశమంతట సౌఖ్యపరచినటువంటి ప్రసిద్ధమైన ఔషధములు. సవాలులు, రాజులవల్ల ఆదరించబడి, మెడల్సు, రుమాలు, గుర్రములు, బండ్లు యితరబహుమతులను యిచ్చియున్నారు. మాకాటలాగువల్ల వికరము కాగలదు. సకలవ్యాధులకును మాకర్త మందుచిక్కగలదు. కొన్ని మాత్రమే ప్రచురించితిమి.

1. కల్పిసు హైదరి:—భాతుపుష్టి కలిగించి, వీర్య వృద్ధియున్నా నడుము నీవు సెప్పులు పోగొట్టి భావకత్తైరిచ్చు మార్గము 16 పూటలమందు డబ్బి 1-కి రు 1-8-0
2. లినమెంటం హైదరి:—వైపునలెం, చిన్న పప్పు మెలిలితేమిచేతన, అతికారకముచేతన, కలిగెడు అంగ దోషములను బలహీనతను పోగొట్టి నరములకు బలము నిచ్చి గట్టిపరచును. 1/2 అవున్సు సీసా 1-కి రు 1-0-0.
3. హైదరిమిక్ షర్పు:—ఇది నీచురుకు, తెలుపు మొదలగు శరీరరోగములకు సేవించిన 3 గంటలలో గుణమిచ్చి బాధ్యము పూర్తి గ. ఉపశమించును. మరల యెప్పుడును రాదు. 2 అవున్సుల సీసా 1-కి రు 2-0-0.
4. హైదరి ఆయల్:—లోపలికి పుచ్చుకోవటకు మూలికలతో దించబడినది. ఒకవారములో వాయువు, అన్ని విధ పుండ్లు, కొరుకుడు స్పృశపడును. తెల్లకల్లుపప్పులు, భగంధములు మొదలగునవి 3 వారములలో నివర్తియగును. నాలుగవున్సుల బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0
5. హైదరి డియూబెటీస్:—ఇది బహు మూత్రాంతకత్త మధుమేహ సంహారణి. సేవించిన 3 దినములలో మూత్రమునగు వచ్చుతీపున్న నీళ్ళతోపమున్న నిలుపును, 21 దినములు సేవించినచాలును. 12మాత్రముల సీసా 1-కి రు.1